

PESA INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL STUDIES

PESA ULUSLARARASI
SOSYAL ARAŞTIRMALAR DERGİSİ

February 2017, Vol:3, Issue:1 Şubat 2017, Cilt:3, Sayı 1
e-ISSN: 2149-8385 p-ISSN: 2528-9950
journal homepage: www.sosyalarastirmalar.org

Türkiye'de Kurulmuş Yabancı Sermayeli Bankaların 2015 Yılındaki Performanslarının Oran Analizi Yöntemi ile İncelenmesi *Examination Of Foreign-Owned Banks' Performance Founded in Turkey by the Ratio Analysis Method For The Year 2015*

Ali BORA

Yrd. Doç. Dr., Osmaniye Korkutata Üniversitesi, İktisat Bölümü, alibora_2@yahoo.com

Erdal Arslan

Yrd. Doç. Dr., Selçuk Üniversitesi, İktisat Bölümü, erdalararslan@selcuk.edu.tr

MAKALE BİLGİSİ

Makale Geçmişi:
Geliş 02 Aralık 2016
Kabul 23 Şubat 2017

Anahtar Kelimeler:

Anadolu Selçuklu Devleti, Muinüddin Süleyman Pervâne, Moğollar, Casus.

© 2017 PESA Tüm hakları saklıdır

ÖZET

Yabancı sermayeli bankalar buldukları ülke ekonomilerine olumlu katkı sağlamalarının yanında olumsuz etkileri de bulunabilmekte, özellikle kriz dönemlerinde kendi karlarını artıran ancak krizi tetikleyen davranışlarda bulunabilmektedirler. Bu banka grubunun sektördeki payının düşük olması nedeniyle krizlerin kaynağı olarak gösterilemeyeceğini savunan görüşler bulunmaktadır. Yabancı sermayeli bankalar gelişmekte olan ülke piyasalarına şube (genel müdürlük) açarak veya bankaların hisselerini satın alarak girebilmektedirler. Bu çalışmada Türkiye'deki yabancı sermayeli bankaların 2015 yılındaki durumu incelenmiş, incelemede oran analizi kullanılmıştır. Oran analizi özellikle karşılaştırmalar için kullanılan anlaşılır ve yaygın bir teknik olması nedeni ile tercih edilmiştir. Türkiye'de yabancı sermayeli bankaların sektördeki payları 2014 yılında %15,4 iken 2015 yılında %26,9'a çıkmıştır. 2015 yılındaki verilere göre Türkiye'de kurulmuş yabancı sermayeli bankaların %21,2'si satın alma yolu ile Türkiye'deki faaliyetlerine başlamışlardır. 2015 yılı için incelenen şube sayısı ve personel sayısı ile aktif büyüklüğe göre, kredilere göre, mevduata göre ve karlılığa göre sektör payları dikkate alındığında yabancı sermayeli bankalar grubuna 2015 yılında geçen Garanti Bankası, 2006 yılında geçen Denizbank ve Finans Bank ilk üç sırayı almıştır.

ARTICLE INFO

Article History:

Received 02 December 2017
Accepted 23 February 2017

Keywords:

Turkish Banking System, Foreign Banks, Bank Performance .

ABSTRACT

Foreign-owned banks have a positive impact on the economies of their countries, as well as negative effects. Especially in times of crisis, they increase their own profits; however, they can also engage in the types of behaviour that triggered the crisis itself. There are arguments that this bank group cannot be shown as a source of crises because of its low share in the sector. Foreign-funded banks can enter markets in developing countries by opening branches (general directorate) or purchasing the shares of banks. In this study, the situation of foreign-funded banks in Turkey in 2015 was examined using ratio analysis, preferred because it is an understandable and widespread technique used especially for comparative purposes. The share of foreign banks in Turkey in the sector was 15.4% in 2014, rising to 26.9% in 2015. According to the figures in 2015, 21.2% of the foreign capital banks established in Turkey have started their activities in Turkey through purchasing. Garanti Bank, Deniz Bank and Finans Bank which have been purchased by foreign banking groups in 2015 and 2006 respectively took their place as the top 3 based on their number of

---

branches, the number of personnel, asset size, loans, deposits and considering sector shares according to profitability in 2015.

GİRİŞ

Türkiye’de yabancı bankacılığın tarihi Osmanlı Devleti’nin son dönemlerinde 1847 yılında Galata bankerleri tarafından kurulan İstanbul Bankası (Banquede Constantinople) ile başlamış ve 1852 yılına kadar faal olmuştur. Sonrasında adı “Osmanlı Bank” olan ancak sermayesi İngiliz ve Fransız olan Londra merkezli bir ticaret bankası 1856 yılında kurulmuş ve daha sonra Osmanlı Devleti’nin kâğıt para basma imtiyazını da içeren borçlanma hizmetlerini üstlenmiştir. Osmanlı Bankasının Birinci Dünya Savaşı sırasında Osmanlı Hükümetinin avans ve banknot ihraç isteğini geri çevirerek kendine verilen para basma görevini yerine getirmemiştir. Cumhuriyetin kurulduğu yıllarda ülkemizde 17 yabancı banka bankacılık sisteminde faaliyette bulunmaktaydı. Akgüç (2007)’e göre Türkiye’de yabancı bankalar Osmanlı Devleti ve 1980 – 2000 dönemlerinde yeni banka kurarak ya da şube açarak, bankacılık sektörüne girmişler, 2000 yılından sonra ise satın alma yoluyla, yeni bir banka kurmadan, kurulmuş yerli sermayeli bankayı satın alarak, bankacılık sektöründe faaliyet göstermeye başlamışlardır.

Yapılan çalışmalarda gelişmekte olan ülkelerde yabancı sermayeli bankaların performansı daha iyi çıkarken gelişmiş ülkelerde yerli sermayeli bankaların performansları daha iyi çıkmaktadır. Gelişmekte olan ülkelerde yabancı sermayeli banka olarak gelişmiş ülkelerin bankalarının faaliyette bulunduğu dikkate alınır ise bu sonuçların çıkması olağan olacaktır. Yabancı sermayeli bankalar buldukları ülkede sayı olarak fazla olmasına rağmen aktif toplam içerisindeki payları düşük olmaktadır. Tschoegl (2003) tarafından yapılan çalışmada, yabancı sermayeli bankaların bankacılık sektöründe fazla ağırlığının olmaması sebebiyle krizlere etkilerinin az olduğu görüşü çalışmalarla ortaya konmuştur. İncelenen 12 ülkeden sekizinde yabancı bankaların aktif büyüklüklerine göre sektördeki payları %20’nin altında olduğu belirlenmiştir.

Yabancı sermayeli bankalar buldukları ülkelerde olumlu katkıları planlama, kredi değerlendirme ve pazarlama ile istihdam alanlarında katkı sağlamak, yerli bankaların etkinliğini artırmak iken; olumsuz etkileri; özellikle kriz dönemlerinde kaynaklarını krizin etkilerini en aza indirecek şekilde kullanmamaları, tersine krizi tetikleyici yönde kendi karlılıklarını artıracak şekilde kullanmaları olarak sayılmaktadır. Yabancı sermayeli bankalar gelişmekte olan ülke piyasalarına ilk önce şube olarak girmeyi, sermaye piyasalarında faaliyet göstermekte, bankaların hisselerinin alınması yoluyla ortaklık kurmayı tercih etmektedirler.

Türkiye’de yabancı sermayeli bankaların 2005 yılında %5,2 olan sektördeki payları 2006 yılında %12,2’ye, 2014 yılında %15,4 iken 2015 yılında %26,9’a yükselmiştir. 2015 yılı bu açıdan önem kazanmaktadır. Türkiye’de faaliyette bulunan yabancı sermayeli bankalar faaliyetlerine Türkiye’de kurulmuş veya şube açan yabancı bankalar olarak devam etmektedirler. Türkiye’de faaliyette bulunan yabancı sermayeli bankaların 2015 yılında aktif büyüklüğe göre piyasa payları %26,9 olmuştur. Bu oranın sadece %0,3’ü Türkiye’de şube açan yabancı sermayeli bankalara aittir. Bu sebeple Türkiye’de kurulmuş yabancı sermayeli bankalar, Türkiye’de faaliyette bulunan yabancı sermayeli bankaların büyük ağırlığını oluşturmaktadır. Türkiye’de kurulmuş yabancı bankaları incelerken ilk kuruluş ile mi yoksa satın alma ile mi Türkiye’de faaliyetine başladıkları dikkate alınması gereken bir konudur. Bu çerçevede satın alma ile yabancı sermayeli banka grubuna geçen bankaların aktif büyüklüğe göre piyasa paylarının toplamı 2015 yılında %21,2’dir.

Bu çalışmada Türkiye’de kurulmuş yabancı sermayeli bankaların 2015 yılındaki durumu incelenmiş, incelemede oran analizi kullanılmıştır. Oran analizi özellikle karşılaştırmalar için kullanılan anlaşılır ve yaygın bir teknik olması nedeni ile tercih edilmiştir. Çalışmada kullanılan veriler Türkiye Bankalar Birliği’nin yayınlamış olduğu istatistikler ve raporlardan elde edilmiştir. Çalışmanın ilk bölümünde yabancı bankalarla ilgili çalışmalara yer verilmiş, bunu 2015 yılında Türkiye’de bankacılık sektöründeki gelişmeler ve yabancı sermayeli bankalar hakkındaki değerlendirmeler takip etmiştir. Sonraki bölümde ise yabancı bankaların 2015 yılındaki durumu incelenmiştir.

1. Literatür

Denizer (1999) tarafından yapılan çalışmada 1980 – 1997 dönemi bankacılık sistemi yerli ve yabancı bankalar açısından incelenmiş, 1980 öncesinde bankacılık sektöründe rekabetin olmadığı, sınırlı ürünlerin sunulduğu ve 1980’de 42 bankadan sadece dört tanesinin yabancı banka olduğu, devletin sermaye üzerinde sıkı kontrolünün olduğu bir yapının mevcut olduğu belirtilmiştir. (Denizer, 1999: 2) 1980 – 1989 döneminde finansal liberalleşme ile birlikte fiyat ve politikalarda değişiklik olmuş, 1989 yılında faiz oranının piyasa tarafından belirlenmeye başlamıştır. 1990 yılında sisteme 19 tane yabancı bankanın girmesiyle yabancı banka sayısı 23 olmuştur (Denizer, 1999: 3). Denizer (1999) çalışmasında gelişmekte olan ülkelerde yabancı bankaların rolü teorik çerçevesinde yabancı banka girişlerinin Türk bankacılık piyasasına etkisini incelemiştir (Denizer, 1999: 4). Yerli bankalar ile yabancı sermayeli bankalar etkinlik, karlılık ve piyasa payları açısından karşılaştırılmıştır. Karlılık oranları olarak özkaynak karlılığı, aktif karlılığı ve net aracılık marjı oranları incelenmiş ve yabancı bankaların karlılığı daha yüksek olduğu belirlenmiştir (Denizer, 1999: 8). Banka grupları faaliyet giderleri açısından karşılaştırıldığında yabancı sermayeli bankaların yerli bankalara göre başlangıçta daha yüksek faaliyet giderlerine sahipken daha sonraları yerli bankaların faaliyet giderleri daha yüksek çıkmıştır. Yabancı bankaların sektördeki aktif payları, kredi payları ve mevduat payları açısından incelendiğinde dalgalı seyir izlediği ancak bu oranların çok yükselmediği belirlenmiştir (Denizer, 1999: 9). Banka gruplarının şube ağı incelendiğinde yabancı bankaların düşük düzeyde kaldığı görülmüş ve bu yabancı bankaların perakende bankacılıkta olmadığı şeklinde yorumlanmıştır (Denizer, 1999: 10). Çalışmada yabancı bankaların yönetim kalitesine planlama, kredi değerlendirme ve pazarlama ile istihdam açısından üç şekilde katkıda bulunduğu belirtilmektedir (Denizer, 1999: 16).

Claessens, Demirgüç, Huizinga (2001) tarafından yapılan çalışmada, yabancı banka girişlerinin yerel bankacılık sektörüne etkisi, 80 ülkede 7900 banka verileri ve makro ekonomik veriler ile 1988 – 1995 dönemi için incelenmiştir. Çalışmada yerli ve yabancı bankalar açısından faiz marjı, vergi ödemeleri, faaliyet giderleri, kredi zarar karşılıkları ve karlılık araştırılmıştır. Çalışmanın sonucunda gelişmiş ülkelerde yabancı bankaların yerli bankalara göre daha düşük faiz marjı, faaliyet giderleri ve karlılığa sahip olduğu, gelişmekte olan ülkelerde ise tersi olduğu ortaya konmuştur (Claessens, Demirgüç, Huizinga, 2001: 893). Yapılan çalışmada yabancı banka sayısının toplam banka sayısına oranı ve yabancı banka aktiflerinin bankacılık sistemi toplam aktiflere oranı incelenmiş ve ağırlıklı olarak sayı olarak yabancı bankaların daha fazla olmasına rağmen aktif toplam içerisindeki paylarının düşük olduğu belirlenmiş ve bu durum yabancı bankaların yerli bankalara göre daha küçük olduğu şeklinde değerlendirilmiştir (Claessens, Demirgüç, Huizinga, 2001: 897). Çalışmada yabancı bankaların girişinin yerli bankaların karlılığını, faiz dışı gelirlerini ve faaliyet giderlerini azalttığı belirlenmiş ve bu durum yabancı banka girişlerinin yerli bankaların etkinliğini arttırdığı şeklinde değerlendirilmiştir. Ayrıca çalışmada yüksek faiz oranı ve yüksek enflasyonun yüksek faiz marjı ve karlılıkla birlikte yüksek operasyonel maliyetlere de yol açacağı değerlendirilmiştir. (Claessens, Demirgüç, Huizinga, 2001: 906).

Çakar (2003) yapmış olduğu çalışmada dünyada ve Türkiye’de finansal liberalizasyon politikalarının yabancı bankalar açısından gelişimi göz önünde bulundurularak incelemiş, yabancı bankaların ulusal finansal sisteme girişleri ve etkilerini dikkate almış ve Türkiye’de yabancı bankaları incelemiştir (Çakar, 2003: i). Çalışmada Türkiye’de 1980’den sonra uygulanan finansal liberalleşme politikaları ve yabancı bankaların bankacılık sistemine girişine izin verilmesi birlikte gelişen seyir izlediği, 1980 yılında 4 olan yabancı banka sayısının 2001 yılında 15 olduğu, ancak aktif içerisindeki payının %3 olarak kaldığı belirtilmektedir (Çakar, 2003: xv). Çalışmanın sonucunda liberalleşme sonucu Türk bankacılık sektörüne giriş yapan yabancı bankaların, özellikle kriz dönemlerinde kaynaklarını krizin etkilerini en aza indirecek yönde kullanmadıkları, aksine kendi karlılıklarını düşünerek krizi tetikleyici yönde faaliyet gösterdikleri sonucuna ulaşmıştır. Çalışmada yabancı bankaların kriz dönemlerinde kaynaklarını yurtdışına çıkarmaya hazır bir yapı izledikleri, büyümeye katkı sağlama, istikrarlı bir bankacılık sektörüne sahip olunması yönünde öncü olma amacı taşımadıkları, yabancı bankaların özellikle kriz dönemlerinde ulusal bankacılık sektörüne girmeleri krizi fırsat olarak değerlendirdikleri belirtilmektedir (Çakar, 2003: 95).

Tschoegl (2003) tarafından yapılan çalışmada, yabancı bankaların sektörde fazla ağırlığı olmaması sebebiyle krizlere etkisinin çok az oldu yapılan çalışmalarla ortaya konmuştur. İncelenen 12 ülkeden sekizinde yabancı bankaların aktif büyüklüklerine göre sektördeki payları %20’nin altında olduğu

belirlenmiştir. Ayrıca yabancı bankaların sektöre girişini teşvik eden politikalar krize yol açan politikalarından olmadığı, yabancı banka giriş engelleri ile büyük bankacılık krizleri arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu, başarısız devlet bankalarının kredilerinin verimsiz alanlarda kullanıldığı ortaya konmuştur. (Tschoegl, 2003: 20). Yabancı bankalar faaliyet gösterdikleri ekonomilerde istikrara olumlu katkı sağlama eğiliminde oldukları, yabancı bankaların bağlı ortaklıklarının kredi kullandırmada daha ihtiyatlı davranması sebebiyle güçlü ve istikrarlı kredi büyümesine sahip oldukları, yerli bankalar gibi krizden etkilenme eğiliminde olmadıkları ortaya konmuştur. Yabancı banka şubelerinin kredide uzmanlaşmaya gitmeleri ve özellikle ihracat yapan yabancı şirketlerle birlikte büyük şirketlere kredi kullandırmaktadırlar. Kriz dönemlerinde yerli paranın değer kaybetmesi sebebiyle ihracat yapan firmalar krizden kazanç elde etmektedirler (Tschoegl, 2003: 21). Ülke ekonomisi krize doğru giderken yabancı banka risk yöneticileri kredilerin azaltılmasını talep etmekte, yükümlülükleri karşılayabilmek için devlet borçlanma araçları satın almakta, bu durum devletin borçlanma maliyetini düşürme eğiliminde olsa da özel sektörü dışlama etkisi ortaya çıkarmaktadır (Tschoegl, 2003: 22). Kriz dönemlerinde devletler harcamalarını sınırlandırmak istemeleri sebebiyle krizin çözümünde yabancı bankalar önemli katkılar sağlayabilmektedirler. Krizlerin çözümünde yabancı bankalar, problemlili bankaların rehabilitasyonunu içeren mikro ekonomik ve bankacılık sisteminin reformuna katkı sağlama aracı olarak makro ekonomik olmak üzere iki türlü katkıda bulunabilirler. Yabancı bankaların kriz çözümüne mikro ekonomik katkısı; yabancı bankalar problemlili bankaları satın alarak sermaye katkısı sağlama, karlı olmayan şubelerin kapatılması ve faaliyetlerin durdurulması, personelin azaltılması ile kredi kültürü gibi yeni sistemle ve süreçlerin uygulanması şeklinde olabilmektedir. (Tschoegl, 2003: 23).

Lensink ve Hermes (2004), çalışmalarında yabancı bankaların bankacılık sektörüne girmesinin yerli bankalar üzerindeki kısa dönemli etkileri, ana ülkenin ekonomik gelişmişlik düzeyine bağlı olduğu tezi üzerinden incelenmiştir. Çalışmada, yabancı bankaların sektöre girmesinin yerli bankalar üzerindeki etkileri 48 ülkedeki banka verileri ile 1990 – 1996 dönemi için incelenmiştir. Çalışma sonucunda düşük gelişmişlik düzeyindeki ekonomilere yabancı banka girişlerinin yerli bankalara yüksek maliyet ve marjin etkisi ile ilişkili olduğu, gelişmişlik düzeyi yüksek ekonomilerde ise yerli bankalar üzerinde maliyetlerin, karlılığın ve marjin düşüşü yönünde etkilerin olduğu belirlenmiştir (Lensink ve Hermes, 2004: 553, 554).

Tekebaş (2005) yapmış olduğu çalışmada, yabancı bankaların Türk bankacılık sektörüne giriş sebepleri, yabancı bankaların sektördeki konumu ve olası pay artışının etkileri, daha önce yapılan çalışmalar çerçevesinde, incelenmiştir (Tekebaş, 2005: 4). Çalışmanın sonucunda, yabancı bankaların ortaya çıkarabilecekleri olumsuzluklar; Türkiye’de yabancı bankaların sisteme hakim olması durumunda sistemik risk ihtimalinin ortaya çıkacağı, kriz anında yabancı bankaların kendi ülkelerine fon transferi yapmaları durumunda ülke ekonomisinin dengelerini bozabilecekleri şeklinde belirtilmiştir. Yabancı bankaların sağladığı katkılar; zayıf bankaların sektörden çekilmesi, karlılığın düşerek rekabet ortamının oluşması, sektörde verimlilik artışı kalite ve gelişime katkı sağlama, yeni teknolojilerin kullanılmasına öncülük etme, yeni ürün sunma, hizmet kalitesini artırma olarak sıralanmıştır (Tekebaş, 2005: 41).

Yabancı bankalar üzerine yapılan çalışmalar, bu bankaların gelişmekte olan ülke piyasalarına ilk önce sınırlı hacimde şubeler olarak girmeyi tercih ettiklerini ve daha çok sermaye piyasalarında faaliyet gösterdiklerini ortaya koymaktadır. Yabancı sermayeli bankalar, gittikleri ülkelerdeki perakendeci bankaların hisselerinin alınması yoluyla ortaklık kurma ya da yeniden yapılandırılan banka hisselerinin alınması yönünde davranış göstermektedir (TBB, Bankacılık ve Araştırma Grubu, 2005: 4).

Türkiye’de yabancı bankalarla Türk bankaları arasında düzenlemeler açısından bir ayırım bulunmamaktadır. Yabancı bankaların Türkiye’de faaliyet göstermesine ilişkin hususlar 4389 Sayılı Kanunun 7 maddesi üçüncü fıkrasında ‘Türkiye’de şube açmak suretiyle faaliyet gösterecek yurtdışında kurulu bankaların; a)Türkiye’ye ayrılan ödenmiş sermayelerinin (2) numaralı fıkranın (d) bendinde belirtilen miktardan az olmaması, b) Kuruldukları veya faaliyette buldukları ülkelerde mevduat kabul etmelerinin veya bankacılık işlemleri yapmalarının yasaklanmamış veya kısıtlanmamış olması, şarttır.’ hükmüyle düzenlenmiştir. Uygulamada yabancı bankaların Türkiye’de şube açma talepleri hakkında ilgili ülke gözetim otoritelerinin görüşü alınmaktadır (TBB, Bankacılık ve Araştırma Grubu, 2005: 8).

Kosmidou ve diğerleri (2006) tarafından yapılan çalışmada İngiltere’nin bankacılık sektörü açısından Avrupa Birliği’nin en önemli ülkesi olduğu, banka aktifleri açısından Avrupa Birliği’nin %25’inden

fazlasını elinde bulundurduğunu, ayrıca dünyadaki sınır ötesi kredi hesaplarının %20'sine sahip olması nedeniyle en büyük uluslararası bankacılık merkezi olduğu ve yabancı bankaların, bankacılık sektörünün toplam aktiflerinin %55'ine sahiptir olduğu belirtilmektedir. Yerli ve yabancı bankaların performanslarını ortaya çıkarmak için yapılan çalışmada karlılık, likidite risk ve etkinlik faktörü ile ilgili finansal oranlar 26 yerli, 32 yabancı banka üzerinde 1998 – 2001 dönemi için incelenmiş ve yerli bankaların yabancı bankalara göre daha yüksek performans gösterdiği belirlenmiştir. Yerli bankalar yabancı bankalara göre daha yüksek özkaynak karlılığı, net faiz gelirinin toplam getirili aktiflere oranı ve kredilerin kısa vadeli fonlara oranı ile karakterize edilmektedir. (Kosmidou ve diğ., 2006: 189, 190, 192).

Önal ve Sevimeser (2006) tarafından yapılan çalışmada Türk bankacılık sektöründe faaliyet gösteren bankaların sahiplik yapılarına göre etkinlikleri karşılaştırılmıştır. Çalışmanın sonucunda en etken banka grubunun yabancı bankalar olduğu, yabancı bankaları kamu bankaları takip ettiği ve özel bankalar etkinlik açısından listenin sonunda yer aldığı tespit edilmiştir. Çalışmada veriler aynı zamanda yabancı ve yerli bankaların aralarındaki etkinlik skoru farkına rağmen benzer trendler gösterdikleri ortaya konmuş, bu bulguya göre hem yabancı ve yerli banka gruplarının birbirlerinden etkilendikleri hem de her iki grubun da değişken ekonomik ve finansal koşullara benzer tepkiler verdiklerini sonucuna ulaşılmıştır (Önal ve Sevimeser, 2006: 295).

2001 Sonrasının ülkemizde yabancı bankalar açısından özelliği, yabancı sermayenin ulusal bankaların paylarını satın alarak, söz konusu bankalarla sermaye çoğunluğuna veya nitelikli paya sahip olmasıdır. Yabancı sermaye, Osmanlı İmparatorluğu ve 1980 – 2000 dönemlerinde ülkemizde yeni banka kurarak ya da şube açarak, bankacılık sektörüne girerken; 2000 yılı sonrasında pay satın alma yoluyla, yeni bir banka oluşturmadan bankacılık sektöründe faaliyet göstermeye, ağırlığını artırmaya başlamıştır (Akgüç, 2007: 12). 2001 Sonrasında yabancı sermayenin bankacılık sektörüne gelişinde, banka satın alma, blok alım yoluyla nitelikli paya sahip olma ve İMKB'de banka pay senetleri satın alma yoluyla olmuştur. (Akgüç, 2007: 13).

2001 yılında Türkiye'deki yabancı şirketlerin karlılığı düşmüş ve tüm Türk bankaları bilançolarında zarar oluşmuştur. Bu durum daha sonra yabancı bankalar için avantaj oluşturmuştur. Çünkü 2000 yılı bilançolarında Türkiye'de zarar göstermeyen iki banka Chase ve Citibank idi. Bunlar da reel sektör ile kredi ilişkilerini sınırlı tutmuştur. Krizden sonra ise faizlerin düşmesi ile o dönemde alınan hazine borçlanma senetleri ile bankalar önemli ölçüde karlar elde etmişlerdir (Apak, 2007: 20). Bankacılıkta bu faaliyetler göz önüne alındığında Türkiye'de Yabancı Sermayeye verilen hakların yerli sermaye ile aynı olduğu buna karşılık yabancı bankaların uygulamada Türk Bankalarına yapılan ceza ve denetim mekanizmalarından etkilenmediği görülmektedir (Apak, 2007: 22).

Aktaş ve Kargın (2007) tarafından yapılan çalışmada Türk Bankacılık Sektöründeki yabancı bankalar ile ulusal bankalar bazı finansal oranlar açısından karşılaştırılmış, bu karşılaştırma Türk Bankacılık Sektöründe faaliyet gösteren yabancı ve ulusal bankaların farklı finansal özellik taşıyıp taşımadığı araştırılmıştır (Aktaş ve Kargın, 2007: 31). Araştırmanın sonuçlarına göre, yabancı bankalar daha yüksek Sermaye Yeterliliği ve Likidite oranlarına, sağlam bir finansal yapıya, daha yüksek "Likidite" oranlarına sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yabancı bankalar ile ulusal bankalar arasında "Aktif Kalitesi"ni yansıtan oranlar açısından ve karlılık oranları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. İncelenen dönem itibarıyla, ulusal bankalar daha yüksek Faiz Gelirleri / Toplam Gelirler ve Faiz Giderleri / Toplam Giderler oranlarına sahiptirler (Aktaş ve Kargın, 2007: 44).

Ata (2009) tarafından yapılan çalışmada, Türk bankacılık sektöründe yer alan yerli ve yabancı bankalar finansal performansları açısından karşılaştırılmış, bankacılık sektörüne yabancı sermaye girişinin bankaların performansı üzerindeki etkisi analiz edilmiştir. Çalışmanın sonucunda performans göstergeleri açısından yerli bankaların yabancı bankalara oranla daha etkin olduğu ancak özellikle Faiz Dışı Giderin Toplam Aktife oranı, Aktif Karlılığı ve Faaliyet Karının Toplam Aktife oranı değişkenleri açısından yabancı bankaların etkinliğinin arttığı ortaya konmuştur. Yapılan analizler sonucunda, Türkiye'deki yerli bankaların yabancı bankaların faaliyetlerine kıyasla daha yüksek performans sergilediği ve yerli bankalar yabancı bankalardan daha yüksek ortalama maliyet etkisine ve ortalama karlılık etkisine sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ancak yabancı bankaların yerli bankalara göre daha yüksek faiz dışı gider/toplam aktif oranı ile çalıştığı belirlenmiştir. Bu durum yabancı bankaların aktif

karlılığı ve faaliyet karı/toplam aktif oranları bakımından daha belirleyici hale gelmesine neden olduğu ileri sürülmektedir. (H. Ali Ata, 2009: 109, 122)

Çelik ve Ürünveren (2009) tarafından yapılan çalışmada yabancı banka girişlerinin Türk bankacılık sektöründe rekabet düzeyini ne derecede etkilediği Panzar ve Rosse (1987) modeliyle araştırılmış, araştırma sonucunda, Türk bankacılık sektörünün 2002-2007 döneminde bir yıl hariç tümünde monopolistik bir yapıya sahip olduğu, yabancı banka girişlerinin sadece 2006 yılında Türk bankacılık sektörünün piyasa yapısına rekabetçi bir davranış kazandırdığı tespit edilmiştir. (Çelik; Ürünveren, 2009: 42).

Sarıtaş ve Gökçe (2012) tarafından yapılan çalışmada Türk Bankacılık Sistemi içerisinde faaliyet gösteren ulusal ve yabancı sermayeli bankaların sermaye yeterlilik oranı ile sermayenin kaynağı arasındaki korelasyonu ve sermayenin kaynağı ile piyasaya kullanılan kümülatif kredi miktarı arasındaki ilişki incelenmiştir (Sarıtaş, Gökçe, 2012: 37). Yapılan bağımsız oran analizine, göre 2005 ve 2010 yılı sonu arasında sermayenin kaynağı ile sermaye yeterlilik oranı arasındaki ilişki incelendiğine 2005-2008 döneminde ulusal sermayeli bankaların sermaye yeterlilik oranının yabancı sermayeli bankalarınkinden daha yüksek olduğu, 2009-2010 yıllarında ise bu durumun tam tersi bir durum söz konusu olduğu ortaya konmuş, yapılan analiz sonucunda bankaların sermayesinin kaynağı ile Sermaye Yeterlilik Oranı arasında anlamlı bir ilişki kurulamamıştır. Ayrıca bu çalışmada ulusal ve yabancı sermayeli bankalar piyasaya sağladıkları kredi miktarı açısından incelenmiş, 2005-2010 yılları arasında ulusal sermayeli bankaların daha fazla piyasaya fon sağladıkları, ulusal sermayeli bankaların piyasaya sağladığı ortalama kümülatif kredi miktarı, yabancı sermayeli bankalardan daha fazla olduğu ortaya konmuş, sermayenin kaynağı ile kümülatif kredi miktarı arasında anlamlı bir ilişki kurulamamıştır (Sarıtaş, Gökçe, 2012: 39, 40, 41).

Akbalık ve Sırma (2013) tarafından yapılan çalışmada 2001 krizi sonrası Türk Bankacılık sektörüne dahil olan yabancı sermayeli bankaların sistem içindeki faaliyet etkinliği incelenmiş, çalışma sonucunda yabancı bankaların etkinliğinin yıllar içinde azaldığı ve ölçek olarak da sistem içindeki ağırlıklarının belirleyici olmadığı gözlemlenmiştir (Akbalık ve Sırma, 2013: 1). Yapılan çalışmada, Türk mevduat bankacılığına 2008 ve sonrası, ölçek yapısı dikkate alınmadan incelendiğinde, yabancı sermayeli bankaların göreceli olarak daha etkin olduğu görülmüştür (Akbalık ve Sırma, 2013: 13). Çalışmada yabancı sermayeli bankaların kredi hacmi, sermaye gibi düşük ölçekte bulduklarından, sektör içinde nispi olarak Türk sermayeli bankalara göre başarılı oldukları, ancak bankacılık faaliyetlerine büyüklüğü ve katma değeri gösteren temel göstergelerden olan aktif büyüklüğü, kredi hacmi, müşteri sayısı, şube sayısı gibi kalemlerle değerlendirildiğinde ise yabancı bankaların çok etkin olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır (Akbalık ve Sırma, 2013: 14).

Küçükaksoy ve Önal (2013) tarafından yapılan çalışmada; 2004-2011 yılları arasında, Türk bankacılık sektöründe aralıksız olarak faaliyet gösteren 10 adet özel sermayeli mevduat bankaları ve 5 adet yabancı sermayeli mevduat bankalarının etkinlikleri araştırılmıştır. Araştırma sonucunda ölçege göre değişken getiri varsayımı altında 2004 yılında 7 KVB, 2005 yılında 7 KVB, 2006 yılında 6 KVB, 2007 yılında 8 KVB, 2008 yılında 7 KVB, 2009 yılında 5 KVB, 2010 yılında 7 KVB ve 2011 yılında ise 7 KVB teknik olarak etkin olduğu ve KVB'lerinin genel durumu incelendiğinde ise, sektörün ölçege göre değişken getiri varsayımı altında teknik etkinliği 2004 yılında %94, 2005 yılında %98, 2006 yılında %96, 2007 yılında %99, 2008 yılında %98, 2009 yılında %90, 2010 yılında %90 ve 2011 yılında ise %97 gerçekleştiği tespit edilmiştir (Küçükaksoy ve Önal, 2013: 56).

2. 2015 Yılında Türkiye'de Bankacılık Sektöründeki Gelişmeler Ve Türkiye'de Faaliyet Gösteren Yabancı Sermayeli Mevduat Bankaları

2.1. 2015 Yılında Türkiye'de Bankacılık Sektöründeki Gelişmeler

2015 Yılında Fibabanka A.Ş. sermayesi 21 Aralık 2015 tarihinde yapılan olağanüstü genel kurul kararı ile IFC (Uluslararası Finans Kurumu) ve EBRD (Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası) tarafından eşit oranda karşılanmak üzere artırılmış, yapılan Sermaye İştirak Sözleşmesi ile banka sermayesine karşılık gelmek üzere IFC (%9.95) ve EBRD (%9.95)'ye hisse senedi bastırılıp pay edilmesine ve böylece her

iki kurumun Fibabanka A.Ş.'ye toplam %19,90 oranında ortak olmalarına karar verilmiştir. BDDK'nın 2 Nisan 2015 tarih ve 6262 sayılı Kararı ile, Tekstil Bankası A.Ş. hisselerinin %75,50'sine sahip olan GSD Holding A.Ş.'nin tüm payının, Çin Halk Cumhuriyetinde mukim Industrial and Commercial Bank of China Limited'in devralmasına izin verilmiş, 22 Mayıs 2015 tarihinde yapılan Olağanüstü Genel Kurul toplantısında hisse devir işlemi onaylanmış ve banka Türkiye'de kurulmuş yabancı bankalar grubuna geçmiştir. 5 Kasım 2015 tarihinde alınan genel kurul kararı gereğince bankanın ticari ünvanının "ICBC Turkey Bank A.Ş." olarak değişmesine karar verilmiş ve 19 Kasım 2015 tarih ve 8950 sayılı Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde yayınlanmıştır. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nun 26 Aralık 2014 tarih ve 6137 sayılı Kararı ile Taib Yatırım Bank A.Ş.'ye ait %79.9 hissesinin, Azeri Pasha Bank OJSC'nin devralmasına 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 18 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca izin verilmiştir. Böylelikle banka tekrar yabancı sermayeli kalkınma ve yatırım bankaları grubuna geçmiş ve bankanın ticari ünvanı 6 Mart 2015 tarih ve 8773 sayılı Türkiye Sicil Gazetesinde yayınlanmak suretiyle Pasha Yatırım Bankası A.Ş. olarak değiştirilmiştir. 2015 yılında bankacılık sektöründeki önemli gelişmelerden biri bankacılık sektöründe %11,4 aktif büyüklüğe sahip Garanti Bankasında yaşanmıştır. BDDK'nın 14 Temmuz 2015 tarih ve 6370 sayılı Kurul Kararı ile İspanyada yerleşik Banco Bilbao Vizcaya Argentaria SA(BBVA)'nın Türkiye Garanti Bankası A.Ş. sermayesinin %14.89'unu devralmasına; böylece Bankadaki doğrudan payının %25.01'den %39.90'a yükselmesine; Doğu Holding A.Ş.'nin Bankadaki doğrudan payının %20.41'den %6.18'e düşmesine izin verilmiştir. Anlaşma hükümlerine uygun olarak hisse devir işlemleri 27 Temmuz 2015 tarihi itibarıyla tamamlanmıştır. Devir sonrasında BBVA, Banka'daki hakim ortak konumuna gelmiş Banka özel sermayeli bankalar grubundan Türkiye'de kurulmuş yabancı bankalar grubuna geçmiştir (www.tbb.org.tr, 25.03.2016). Böylece bankacılık sektöründe aktif büyüklüğe göre %15,5 paya sahip olan yabancı sermayeli bankaların payı %26,9'a yükselmiştir.

2.2. 2015 Yılında Türkiye'de Faaliyet Gösteren Yabancı Bankalar

Türkiye'de faaliyet gösteren yabancı bankalar iki gruba ayrılmaktadır. Bunlardan birincisi Türkiye'de kurulmuş yabancı bankalar, ikincisi ise Türkiye'de şube açan yabancı bankalardır. 2015 yılında Türkiye'de kurulmuş yabancı banka sayısı 15, Türkiye'de şube açan yabancı banka sayısı 6'dır. Bu kısımda Türkiye'de kurulmuş yabancı bankalar hakkında bilgi verilecektir.

2015 yılında Türkiye'de kurulmuş yabancı banka sayısı 15'tir. Bunlar; Alternatifbank A.Ş., Arap Türk Bankası A.Ş., Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ Turkey A.Ş., Burgan Bank A.Ş., Citibank A.Ş., Denizbank A.Ş., Deutsche Bank A.Ş., Finans Bank A.Ş., HSBC Bank A.Ş., ICBC Turkey Bank A.Ş., ING Bank A.Ş., Odea Bank A.Ş., Rabobank A.Ş., Turkland Bank A.Ş., Türkiye Garanti Bankası A.Ş.'dir.

Alternatifbank A.Ş., Hazine'nin 20 Şubat 1992 tarih ve 8488 sayılı yazısı ile bankacılık işlemlerine başlama izni verilmiş, 24 Şubat 1992 tarihinde ise faaliyetlerine başlamıştır. Bankanın hisseleri 3 Temmuz 1995 tarihinde İMKB'de işlem görmeye başlamıştır. 1996 yılında hisselerinin % 80'i satın alınarak Anadolu Grubuna geçmiştir. Alternatifbank A.Ş.'nin çoğunluk hisseleri BDDK'nın 1 Temmuz 2013 tarih ve 20008792.24.1-16586 sayılı izni ve 18 Temmuz 2013 tarih ve 18/A sayılı Yönetim Kurulu kararı ile hakim ortak Anadolu Grubu şirketleri tarafından Katar sermayeli Commercial Bank of Qatar'a (CBQ) devredilmiştir. Banka özel sermayeli mevduat bankaları grubundan yabancı sermayeli mevduat bankaları grubuna geçmiştir (Türkiye Bankalar Birliği, 2016a). 2015 yılı faaliyet raporundan Bankanın ortaklık yapısı incelendiğinde "The Commercial Bank (Q.S.C.)"nin %75, Anadolu Endüstri Holding A.Ş.'nin %17,21, Anadolu Aktif Teşebbüs ve Makine Ticaret A.Ş.'nin %7,79 pay sahibi olduğu görülmektedir. 15 Şubat 2016 itibarıyla Anadolu Aktif Teşebbüs ve Makine Ticaret A.Ş.'nin %7,79 oranındaki payı Anadolu Endüstri Holding A.Ş.'ye devrolmuş, böylece Anadolu Endüstri Holding A.Ş.'nin payı %25 olmuştur. Ayrıca Orient 1 Limited, "The Commercial Bank (Q.S.C.)" Finance Limited ve Commercial Bank Investment Services Spc 1'er (620.000.000'de 1) paya sahiptir. Ortaklardan 1975 yılında temelleri atılan "The Commercial Bank (Q.S.C.)", hızla Katar'ın öncü finans kuruluşlarından olup, Umman'daki National Bank of Oman (S.A.O.G.)'da %34,89 ve United Arab Bank (P.J.S.C.)'ta %40 oranında ortaklık payına sahiptir (ABank Faaliyet Raporu, 2015).

Arap Türk Bankası A.Ş., 18 Temmuz 1976 tarihinde kurulan Arap Türk Bankası, Arap (% 65) ve Türk (% 35) hissedarların bir ortak girişim bankasıdır (Türkiye Bankalar Birliği, 2016a). A&T Bank, 11 Ağustos 1975 tarihinde Libya'nın Trablusgarp şehrinde imzalanan "Türkiye ile Libya Arasında Kurulacak Banka Anlaşması" hükümleri çerçevesinde, iki ülke arasındaki ticareti geliştirmek amacıyla 1977 yılında kurulmuştur. Banka, %62,37 oranında Libyalı,%36,01 oranında Türk ve %1,62 oranında Kuveytli hissedarların sahipliğindedir. Libya Merkez Bankası'nın tam sahipliğini yaptığı Libyan Foreign Bank, Banka'daki Libya sermayesinin tamamını temsil etmektedir. Türkiye'nin aktif büyüklüğü açısından en büyük iki bankası olan Türkiye İş Bankası A.Ş. ve T.C. Ziraat Bankası A.Ş. Banka sermayesinde sırasıyla %20,58 ve %15,43'lük paylara sahiptir. Kuwait Investment Company'nin, %1,62'lik hissesine sahip olduğu A&T Bank'ın Genel Müdürlüğü, İstanbul'dadır (A&T Bank Faaliyet Raporu 2015).

Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ Turkey A.Ş., 'Bank Of Tokyo-Mitsubishi UFJ Turkey A.Ş.'nin, BDDK'nın, 22 Aralık 2012 tarih ve 28505 sayılı Resmi Gazete yayınlanan, 20 Aralık 2012 tarih ve 5108 sayılı Kararı ile (The Bank of Tokyo- Mitsubishi UFJ, Ltd. %99,99 pay oranı ile ve diğer gerçek kişi kurucu ortaklar tarafından) Türkiye'de 300 milyon ABD doları karşılığı Türk Lirası sermayeli mevduat bankası olarak kurulmasına izin verilmiştir. Yine BDDK'nın, 24 Eylül 2013 tarih ve 28775 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan, 19 Eylül 2013 tarih ve 5520 sayılı Kararı ile Bankaya, Türkiye'de kurulmuş yabancı sermayeli bankalar grubunda faaliyet izni verilmiştir (Türkiye Bankalar Birliği, 2016a). 1 Ocak 2006 tarihinde Tokyo-Mitsubishi, Ltd. ve UFJ Ltd. Bankalarının birleşmesiyle kurulan Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ Ltd.("BTMU"), toplam varlıklar açısından dünyanın en büyük bankasını oluşturmaktadır (Bank Of Tokyo-Mitsubishi UFJ Turkey A.Ş: 1).

Burgan Bank A.Ş., "Bank Ekspres A.Ş." 18 Şubat 1992 tarihinde faaliyetine başlamış, 23 Ekim 1998 yılında Fon'a devredilmiştir. 30 Haziran 2001 yılında Tekfen Holding tarafından satın alınan "Bank Ekspres A.Ş." tekrar özel sermayeli mevduat bankaları grubuna geçmiştir. Tekfen Grubu daha sonra, 18 Ekim 2001 tarihinde, sahibi olduğu "Tekfen Yatırım ve Finansman Bankası A.Ş."yi Bank Ekspres A.Ş.'ye devrederek, iki bankayı birleştirmiştir. Bankanın unvanı da 26 Ekim 2001 tarihi itibarıyla tescil ettirilerek "Tekfenbank A.Ş." olarak değiştirilmiştir. BDDK'nın 23 Şubat 2007 tarih ve 2126 sayılı kararı ile, Tekfenbank A.Ş. hisselerinin % 70'inin Eurobank EFG Holding(Luxemburg) S.A. tarafından devralınmasına izin verilmiştir. Fiili hisse devri 16 Mart 2007 tarihinde gerçekleşmiştir. Banka, bu tarih itibarıyla özel sermayeli mevduat bankaları grubundan Türkiye'de kurulmuş yabancı sermayeli bankalar grubuna geçmiştir. Tekfenbank A.Ş.'nin ticari unvanı 11 Ocak 2008 tarihinde Ticaret Sicilinde tescil ettirilerek "Eurobank Tekfen A.Ş." olarak değişmiştir. BDDK'nın 6 Aralık 2012 tarih ve 5077 sayılı kararı ile, Eurobank Tekfen A.Ş. hisselerinin % 99,26'sının Kuveyt devletinde mukim Burgan Bank S.A.K. tarafından devralınmasına izin verilmiştir. "Eurobank Tekfen A.Ş."nin ticari ünvanı 28 Ocak 2013 tarihinde "Burgan Bank A.Ş." olarak değişmiştir (Türkiye Bankalar Birliği, 2016a).

Ortadoğu ve Kuzey Afrika bölgesinin en büyük holding gruplarından biri olan KIPCO Grubu'nun (Kuwait Projects Company) bir iştiraki olan ve 1977 yılında Kuveyt'te kurulan Burgan Bank S.A.K., MENA bölgesinde (Ortadoğu ve Kuzey Afrika) faaliyet gösteren önemli bankacılık gruplarından biridir (Burgan Bank A.Ş.: 2).

Citibank A.Ş., Citibank A.Ş., faaliyetlerini 200 yıla yaklaşan deneyimi ile altı kıtada 160'tan fazla ülkede bankacılık hizmeti sunan Citigroup'a bağlı olarak sürdürmektedir. Citigroup'un tarihçesi, 1812 yılında ABD'de kurulan Citibank'a kadar uzanmaktadır. Citibank A.Ş., Türkiye'deki faaliyetlerine 1975 yılında başlamış; otoyol finansmanı, elektrik santrali ve baraj gibi pek çok kalkınma projesinde yer almıştır. "Citibank N.A." 1981 yılında Türkiye'de şube açan yabancı sermayeli banka statüsünde faaliyetlerine başlamıştır. BDDK'nın 8 Aralık 2003 tarih ve 1149 sayılı kararı uyarınca 26 Aralık 2003 tarihinde (tamamı Citibank N.A.'ya ait bir yan kuruluş olarak) Citibank A.Ş. kurulmuştur. Citibank A.Ş. BDDK'nın 10 Mart 2004 tarih ve 1222 sayılı yazısı ile mevduat kabul etmek ve bankacılık işlemleri yapmak üzere izin almıştır. 31 Mart 2004 tarihinde Citibank N.A.'nın bütün aktifi (mevduat dahil olmak

üzere) pasifi, hak ve borçları Citibank A.Ş.'ye devredilmiştir. Böylelikle banka Türkiye'deki faaliyet şeklini 31 Mart 2004 itibarıyla "şube"den "anonim şirket" şeklindeki iştirake dönüştürmüştür (Türkiye Bankalar Birliği, 2016a). Citibank A.Ş.'nin 31.12.2015 tarihi itibarıyla %99.99 hissesi Citigroup Netherlands B.V. iştiraki olup ödenmiş sermayesi 33,752,822 TL'dir (Citibank A.Ş.: 8,9).

Denizbank A.Ş., 11 Ekim 1996 tarih ve 22784(Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 18 Ağustos 1996 tarih ve 96/8532 sayılı Bakanlar Kurulu Kararına istinaden "Denizbank A.Ş." unvanıyla kurulmuş ve 11 Nisan 1997 tarih ve 4269 sayılı Türk Ticaret Sicili Gazetesi'nde tescil edilmiştir. Hazine'nin 22 Ağustos 1997 tarih ve 632 sayılı yazısı ile "Denizbank A.Ş."ye faaliyet izni verilmiş, banka 25 Ağustos 1997 tarihinde faaliyetlerine başlamıştır. 1997 yılında Özelleştirme İdaresi'nce açılan ihale kapsamında "Denizcilik Bankası T.A.Ş." hisseleri satın alınmış ve Zorlu Holding bünyesine katılmıştır. Milli Aydın Bankası T.A.Ş., 25 Ekim 2002 itibarıyla tüm hak alacak, borç ve yükümlülükleri ile Denizbank A.Ş.'ye devir olmuştur. Denizbank A.Ş. hisseleri 1 Ekim 2004 tarihinden itibaren İMKB'de işlem görmeye başlamıştır. 30 Mayıs 2006 tarihinde Zorlu Holding, Denizbank A.Ş.'de sahip olduğu % 74,9965 hissesini Belçika - Fransa sermayeli Dexia Participation Belgique S.A.'ya satmış, BDDK'nın 28 Eylül 2006 tarih ve 1983 sayılı kararı ile devir izni alınmış ve 17 Ekim 2006 itibarıyla fiili devir gerçekleşmiştir. Banka, bu tarih itibarıyla Türkiye'de kurulmuş yabancı sermayeli bankalar grubuna geçmiştir. BDDK'nın 12 Eylül 2012 tarih ve 4934 Sayılı Kararı gereğince, Dexia Participation Belgique SA'ya ait %99.85 hisselerinin tamamı Rusya Federasyonunda mukim Sberbank Rossii (Sberbank)'nin devralmasına izin verilmiştir (Türkiye Bankalar Birliği, 2016a).

Deutsche Bank A.Ş., "Türk Merchant Bank A.Ş." unvanı ile ve 7 Nisan 1988 tarih ve 1994 sayılı Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde tescil ettirilmek suretiyle bir kalkınma ve yatırım bankası olarak faaliyetlerine başlamıştır. Unvanı 17 Nisan 1997 tarihinde "Bankers Trust A.Ş." olarak değişmiştir. 1 Mart 2000 tarihinde unvanı "Deutsche Bank A.Ş." olarak değişmiştir. Deutsche Bank'ın İstanbul'daki iştiraki olan Deutsche Bank A.Ş. 2004 yılında bankacılık lisans değişikliği ve Resmi Gazete'nin 15 Ekim 2004 tarih ve 25614 sayılı nüshasında yayımlanan BDDK Kararı ile mevduat kabul etme yetkisi almıştır. Bu doğrultuda banka, yabancı sermayeli kalkınma ve yatırım bankaları grubundan Türkiye'de kurulmuş yabancı sermayeli bankalar grubuna geçmiştir (Türkiye Bankalar Birliği, 2016a). Banka'nın merkezi İstanbul'dadır ve şubesi bulunmamaktadır. Banka Deutsche Bank Grubu içinde yer almaktadır ve sermayesinin %99,99'una Deutsche Bank AG sahiptir (Deutsche Bank Anonim Şirketi: 1).

Finans Bank A.Ş., Finans Bank A.Ş. 23 Eylül 1987 tarihinde İstanbul'da kurulmuştur. Bankanın hisse senetlerinin ilk halka arzı 3 Şubat 1990 tarihinde İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda yapılmıştır. Banka'nın hisseleri 1998 yılından itibaren Londra Menkul Kıymetler Borsası'nda da Global Depository Receipts olarak işlem görmektedir. 3 Nisan 2003 tarih ve 1023 sayılı BDDK Kararı ile Fiba Bank A.Ş.'yi kendi çatısı altına devralmıştır. 3 Nisan 2006 tarihinde National Bank of Greece S.A., Fiba Şirketler Grubu ile Finans Bank A.Ş. hisselerinin %46'sını satın almak üzere bir hisse alım anlaşması imzalamış, BDDK'nın 28 Temmuz 2006 tarih ve 1944 sayılı Kararı ile devir gerçekleşmiştir. BDDK'nın 7 Nisan 2016 tarih ve 6833 sayılı Kararı ile Finans Bank A.Ş. sermayesinde National Bank of Greece'e ait %82.33, NBGI Holding B.V.'ye ait %7.90, NBG Finance PLC'ye ait %9.68; toplam %99.81 oranındaki hisselerin Katarlı Qatar National Bank S.A.Q.'ya devrine izin verilmiştir. (Türkiye Bankalar Birliği, 2016a)

HSBC Bank A.Ş., "Midland Bank A.Ş." 1 Ağustos 1990 tarih ve 20592 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 90/644 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulma izni almıştır. Hazine'nin 19 Ekim 1990 tarih ve BAK 1-1-5222-455-47928 sayılı yazısı ile bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izni doğrultusunda 5 Kasım 1990 tarihinde bankacılık işlemlerine ve mevduat kabulüne başlamış ve Türkiye pazarına giren ilk İngiliz Bankası olmuştur. 1 Nisan 1999 tarihinde unvanı "HSBC Bank A.Ş." olarak değişmiştir. 13 Aralık 2001 tarih ve 24612 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan BDDK'nın 11.12.2001 tarih ve 547 sayılı kararı ile Demirbank T.A.Ş.'i bünyesine devralmıştır (Türkiye Bankalar Birliği, 2016a). HSBC Bank Eylül 2002'de bankacılık sektörü dışındaki en büyük kredi kartı kuruluşu

olan Benkar Tüketici Finansmanı ve Kart Hizmetleri A.Ş.'yi (Benkar) Advantage markası ile Boyner Holding A.Ş.'den satın almış ve Benkar'ı Aralık 2002'de HSBC Bank tüzel kişiliği ile birleştirmiştir (HSBC Bank Anonim Şirketi: 11).

ICBC Turkey Bank A.Ş., Bakanlar Kurulu'nun 31 Ocak 1986 tarih ve 19005 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 24 Eylül 1985 tarih ve 85/9890 sayılı kararına istinaden "Tekstil Bankası A.Ş." unvanıyla İstanbul'da kurulmuş ve bu husus İstanbul Ticaret Sicilinde 29 Nisan 1986 tarihinde tescil edilerek Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nin 9 Mayıs 1986 tarih ve 1511 sayılı nüshasında yayınlanmıştır. Hazine'nin 13 Ekim 1986 tarih ve 94406 sayılı yazısı ile bankacılık işlemlerine başlama ve mevduat kabul etme yetkisi almıştır. 23 Mayıs 1990 tarihinden itibaren İMKB'de işlem görmeye başlayan Tekstil Bankası A.Ş. hisselerinin % 24,5'i halka açık olup bankanın ödenmiş sermayesinin % 75,5'i GSD Holding A.Ş.'ye aittir. BDDK'nın 2 Nisan 2015 tarih ve 6262 sayılı Kararı ile, Tekstil Bankası A.Ş. hisselerinin %75,50'sine sahip olan GSD Holding A.Ş.'nin tüm payının, Çin Halk Cumhuriyetinde mukim Industrial and Commercial Bank of China Limited'in (ICBC) devralmasına izin verilmiştir. 22 Mayıs 2015 tarihinde yapılan Olağanüstü Genel Kurul toplantısında hisse devir işlemi onaylanmıştır (Türkiye Bankalar Birliği, 2016a). ICBC'nin, GSD Holding A.Ş.'nin Tekstil Bankası A.Ş.'de sahip olduğu %75.5'lik sermayesini temsil eden payları satın alması sonucunda, Sermaye Piyasası Kurulu'nun zorunlu pay alım teklifi ile ilgili hükmü uyarınca, diğer ortaklara ait payları satın almak üzere pay alım teklifinde bulunma yükümlülüğü doğmuştur. Bu kapsamda, Banka'nın hakim ortağı ICBC tarafından, gerçekleştirilen ve 14 Ağustos 2015 tarihinde sona eren zorunlu pay alım çağrısı işlemleri sonucunda, ICBC'nin Banka'daki pay sahipliği oranı % 75.50'den % 92.82'ye yükselmiştir (ICBC Turkey Bank A.Ş.: 6). Banka Türkiye'de kurulmuş yabancı bankalar grubuna geçmiştir. 5 Kasım 2015 tarihinde alınan genel kurul kararı gereğince bankanın ticari ünvanının "ICBC Turkey Bank A.Ş." olarak değişmesine karar verilmiş, bu husus, 19 Kasım 2015 tarih ve 8950 sayılı Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde yayınlanmıştır (Türkiye Bankalar Birliği, 2016a).

ING Bank A.Ş., 1984 yılında The First National Bank of Boston Merkezi İstanbul Şubesinin açılmasına izin verilmiş, daha sonra Bakanlar Kurulunun 1 Ağustos 1990 tarih ve 20592 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 13 Mart 1990 tarih ve 90/256 sayılı kararı uyarınca "The First National Bank of Boston A.Ş." kurulmuş, 5 Kasım 1990 tarihinde The First National Bank of Boston Merkezi İstanbul Şubesini tüm aktif ve pasifleriyle devralmıştır. Bankanın unvanı 25 Aralık 1991 tarihinde Ticaret Sicilinde tescil ettirilerek "Türk Boston Bank A.Ş." olarak değişmiştir. Oyak Grubu, 1994 yılında, tüm hisseleri almasıyla birlikte bankanın tek sahibi olmuş, banka unvanı 15 Mayıs 1996 tarihinde Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde yayınlanarak "Oyak Bank A.Ş." olarak değiştirilmiş, ayrıca yabancı sermayeli bankalar statüsünden özel sermayeli mevduat bankaları grubuna geçmiştir. 3 Ocak 2002 tarih ve 24629 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan BDDK'nın 2 Ocak 2002 tarih ve 569 sayılı Kararı gereğince Sümerbank A.Ş., Oyak Bank A.Ş.'ye devredilmesine karar verilmiş, söz konusu devir ve birleşme işlemleri 11 Ocak 2002 tarihinde tamamlanmıştır. 19 Haziran 2007 tarihinde yapılan anlaşma uyarınca Oyak Bank A.Ş.'nin tamamı, bir Hollanda bankası olan ING Bank'a nakden 2 milyar 673 milyon dolara satılmıştır. Rekabet Kurulu'nun 6 Eylül 2007 tarih 07-69/856-324 sayılı Kararı ve BDDK'nın 12 Aralık 2007 tarih 2416 sayılı Kararı ile verilen izinler çerçevesinde; Ordu Yardımlaşma Kurumu uhdesinde bulunan ve sermayesinin %100'üne tekabül eden Oyak Bank A.Ş. hisseleri 24 Aralık 2007 tarihi itibarıyla ING Bank N.V.'ye devredilmiştir. Banka bu tarih itibarıyla "Türkiye'de Kurulmuş Yabancı Sermayeli Mevduat Bankaları" grubuna geçmiştir. "Oyak Bank A.Ş."nin ticari unvanı 7 Temmuz 2008 tarihi itibarıyla "ING Bank A.Ş." olarak değişmiştir. (Türkiye Bankalar Birliği, 2016a)

Odea Bank A.Ş., Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nun, 28 Ekim 2011 tarih ve 28098 sayılı Resmi Gazete yayınlanan, 27 Ekim 2011 tarih ve 4432 sayılı Kararı ile Türkiye'de 300 milyon ABD doları karşılığı Türk Lirası sermayeli mevduat bankası kurulmasına izni verilmesine karar verilmiştir. BDDK'nın, 2 Ekim 2012 tarih ve 28429 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan, 28 Eylül 2012 tarih ve 4963 sayılı Kararı ile Odea Bank A.Ş.'ye faaliyet izni verilmiş, Banka, Türkiye'de kurulmuş yabancı sermayeli bankalar grubunda faaliyetine başlamıştır (Türkiye Bankalar Birliği, 2016a). Odeabank, Lübnan'ın en

büyük finansal kurumu olan Bank Audi Grubu'nun desteğiyle faaliyetine devam etmektedir. 2015 Faaliyet Raporuna göre Odeabank'ta Bank Audi %93,827, Audi Private Bank %6,062 pay sahibidir (Odeabank: 4-5).

Rabobank A.Ş., BDDK'nın, 3 Ağustos 2013 tarih ve 28727 sayılı Resmi Gazete yayınlanan, 1 Ağustos 2013 tarih ve 5461 sayılı Kararı ile Rabobank A.Ş.'ye kuruluş izni verilmiştir. BDDK'nın, 9 Eylül 2014 tarih ve 29114 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan, 4 Eylül 2014 tarih ve 5989 sayılı Kararı ile bankaya faaliyet izni verilmiştir. Banka 3 Kasım 2014 tarihinde faaliyetlerine başlamıştır (Türkiye Bankalar Birliği, 2016a). Merkezi Hollanda'da olan Rabobank, tamamı Coöperatieve Centrale Raiffeisen-Boerenleenbank B.A.(CCRB B.A.)⁴³ bünyesinde yer alan; Rabobank International Holding B.V., Green I B.V., Green II B.V., Green III B.V. ve Green IV B.V. ortaklığında 2014 yılında kurulmuştur. Kurulştan bu yana şeklini koruyan sermaye yapısına göre ana sermayedar Rabobank International Holding B.V.'nin sermayedeki payı %96 olup, diğer ortakların her birinin payları ise %1'dir (Rabobank A.Ş.: 1).

Turkland Bank A.Ş., 1986'da "Bank of Bahrain and Kuwait B.S.C." adıyla kurulmuştur. 1991 yılında "Bank of Bahrain and Kuwait A.Ş." unvanını almıştır. 1992 yılında Şahenk Ailesi ve Doğu Grubu kontrolüne geçmiş, "Tasarruf ve Kredi Bankası A.Ş." unvanı ile faaliyetlerini sürdürmüştür. Aynı zamanda yabancı sermayeli bankalar grubundan özel sermayeli mevduat bankaları grubuna geçmiştir. 1994 yılı Şubat ayında unvanı "Garanti Yatırım ve Ticaret Bankası A.Ş." olarak değişmiştir. En son 1997 yılında banka hisselerinin Doğu Grubu'ndan MNG Grubu'na geçmesiyle bankanın unvanı "MNG Bank A.Ş." olarak değişmiş, 1 Ekim 1997 tarih ve 4388 sayılı Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde yayınlanmıştır. BDDK'nın 28 Aralık 2006 tarih ve 2075 kararı ile, MNG Bank A.Ş. hisselerinin %50'sinin Arab Bank plc ve %41'inin BankMed tarafından devralınmasına izin verilmiştir. Fiili hisse devri 29 Ocak 2007 tarihinde gerçekleşmiştir. Banka, bu tarih itibarıyla özel sermayeli mevduat bankaları grubundan Türkiye'de kurulmuş yabancı sermayeli bankalar grubuna geçmiştir. "MNG Bank A.Ş."nin ticari unvanı 3 Nisan 2007 tarihinde İstanbul Ticaret Sicil'inde tescil ettirilerek "Turkland Bank A.Ş." olarak değiştirilmiştir (Türkiye Bankalar Birliği, 2016a). Banka'nın 30 Mayıs 2011 tarihli Olağanüstü Genel Kurul'unda, sermayenin 170 Milyon TL'den 300 Milyon TL'ye çıkarılmasına karar verilmiş olup, karar 20 Haziran 2011 tarih, 7840 sayılı Ticaret Sicil Gazetesi'nde tescil ettirilmiştir. Sermaye artırımı sürecinde kullanılmayan 65 Milyon TL tutarındaki Arab Bank Plc.'nin rüçhan hakkının Arab Bank (Switzerland) Ltd (ABS) tarafından kullanılması 15 Eylül 2011 tarih, 4381 sayılı BDDK Kararı ile uygun bulunmuştur. Banka ortakları tarafından ödenen sermaye taahhütleri, 20 Ekim 2011 tarih, 22244 sayılı BDDK yazısı ve izni ile sermaye hesaplarına aktarılmıştır. Banka 18 Nisan 2013 tarihinde gerçekleştirilen Olağan Genel Kurul kararı ile Banka sermayesinin 300 Milyon TL'den 500 Milyon TL'ye çıkarılmasına karar vermiştir. Arttırılan nakdi sermaye iki eşit taksitte her biri 100 Milyon TL olarak, birincisi 30 Nisan 2013 tarihi itibarıyla ikincisi 30 Ekim 2013 tarihine kadar ödenmek üzere taahhüt edilmiştir. Banka'nın %50 hissedarı olan BankMed SAL sermaye artışında payına tekabül eden 50.0 Milyon TL, %28.3 hissedarı olan Arab Bank PLC sermaye artışında payına tekabül eden 28.3 Milyon TL, %21.7 hissedarı olan Arab Bank (Switzerland) sermaye artışında payına tekabül eden 21.7 Milyon TL, bedeli 30 Nisan 2013 tarihi itibarıyla nakden ödemiştir. Banka ortakları tarafından ödenen sermaye taahhütleri, 28 Mayıs 2013 tarih, 13388 sayılı BDDK yazısı ve izni ile sermaye hesaplarına aktarılmıştır. Sermaye artışına konu ikinci ödemeye ilişkin; Banka'nın %50 hissedarı olan BankMed SAL, sermaye artışında payına tekabül eden 50 Milyon TL bedeli 4 Ekim 2013 tarihi itibarıyla, %28.3 hissedarı olan Arab Bank PLC sermaye artışında payına tekabül eden 28.3 Milyon TL, %21.7 hissedarı olan Arab Bank (Switzerland) sermaye artışında payına tekabül eden 21.7 Milyon TL bedeli, 21 Ekim 2013 tarihi itibarıyla nakden ödemiştir. Banka ortakları tarafından ödenen sermaye taahhütleri, 11 Kasım 2013 tarih, 28000 sayılı BDDK yazısı ve izni ile sermaye hesaplarına aktarılmıştır. 31 Aralık 2015 tarihi itibarıyla bankanın başlıca hissedarları %33,3 pay oranı ile Arab Bank PLC, %16,7 pay oranı ile Arab Bank (Switzerland), %50 pay oranı ile Bankmed'dir (Turkland Bank A.Ş.: 3-4).

⁴³ Coöperatieve Centrale Raiffeisen-Boerenleenbank B.A. (CCRB B.A.)'nin ünvanı 01/01/2016 tarihi itibarıyla Coöperatieve Rabobank U.A. olarak değişmiştir.

Türkiye Garanti Bankası A.Ş., 1946 yılında Ankara'da kurulan Türkiye Garanti Bankası A.Ş., 1950 yılında genel müdürlük merkezini İstanbul'a taşımıştır. 1983 yılında Doğu Holding bünyesine katılmıştır. Bankanın hisse senetleri 6 Haziran 1990'da İMKB'de işlem görmeye başlamıştır. 1993'te Türkiye'de ilk defa yurtdışına hisse ihracı gerçekleştiren kurum olmuştur. Banka, 13 Aralık 2001 tarih ve 24612 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan BDDK'nın 11 Aralık 2001 tarih ve 548 sayılı kararı ile Osmanlı Bankası A.Ş.'yi bünyesine almıştır. 22 Aralık 2005 tarihinde bankanın % 25,5'ine karşılık gelen hisse senetleri General Electric Grubuna satılmıştır. İspanyada yerleşik Banco Bilbao Vizcaya Argentaria SA(BBVA), 22 Mart 2011 tarihi itibarıyla GE Capital Corporation'nın %18.60 oranındaki hissesini ve Doğu Holding AŞ'nin %6.29 oranında ki hissesini satın almış toplam %24.89 oranında pay sahibi olarak Doğu Grubu ile birlikte yönetimde ortak söz sahibi olmuştur. BBVA, 7 Nisan 2011 tarihi itibarıyla ilave hisse senetleri satın almış ve sermayedeki payını %25.01 seviyesine çıkarmıştır. BDDK'nın 14 Temmuz 2015 tarih ve 6370 sayılı Kurul Kararı ile BBVA'nın Türkiye Garanti Bankası A.Ş. sermayesinin %14.89'unu devralmasına; böylece Bankadaki doğrudan payının %25.01'den %39.90'a yükselmesine; Doğu Holding A.Ş.'nin Bankadaki doğrudan payının %20.41'den %6.18'e düşmesine izin verilmiştir. Anlaşma hükümlerine uygun olarak hisse devir işlemleri 27 Temmuz 2015 tarihi itibarıyla tamamlanmıştır. Devir sonrasında BBVA, Banka'daki hakim ortak konumuna gelmiş Banka özel sermayeli bankalar grubundan Türkiye'de kurulmuş yabancı bankalar grubuna geçmiştir (Türkiye Bankalar Birliği, 2016a).

Faaliyetlerine 150 yılı aşkın süredir devam etmekte olan BBVA, 47 milyondan fazla bireysel ve ticari müşteriye geniş yelpazede finansal ve finansal olmayan ürün ve hizmet sunan küresel bir gruptur. Genel merkezi İspanya'da bulunan grup, bu pazarda bireysel ve ticari bankacılık alanında sağlam bir liderlik yürütmektedir. Yenilikçi, müşteri ve toplum odaklı bir yönetim anlayışı benimseyen BBVA, bankacılığın yanı sıra, Avrupa'da sigortacılık, küresel piyasalarda da portföy yönetimi, özel bankacılık ve yatırım bankacılığı gibi alanlarda faaliyet göstermektedir. Güney Amerika pazarında lider konumda olan, Meksika'nın en büyük finansal kuruluşu ve ABD'nin en büyük 15 ticari bankasından birinin sahibi olan BBVA, 30'dan fazla ülkede faaliyet göstermekte ve 100 binden fazla çalışan istihdam etmektedir. 1951 yılında inşaat sektöründeki yatırımlarla temelleri atılan Doğu Grubu, finans, otomotiv, inşaat, gayrimenkul, turizm, medya ve enerji olmak üzere yedi sektörde, 132 şirketi ve 30 binin üzerindeki çalışanı ile hizmet vermektedir. Otomotiv alanında Volkswagen AG ve TÜVSÜD, medyada CNBC, MSNBC ve Condé Nast ve turizmde Hyatt International Ltd. ve HMS International Hotel GmbH (Maritim) gibi büyük küresel oyuncularla kurduğu ortak girişimler, Grubun uluslararası ölçekteki işbirliklerinin başlıca örneklerini oluşturmaktadır. Doğu Grubu'nun finans sektöründeki başlıca yatırımları; Türkiye Garanti Bankası AŞ, Garanti Bank International NV, Garanti Bank Moscow, Garanti Bank SA, Garanti Finansal Kiralama AŞ, Garanti Faktoring Hizmetleri AŞ, Garanti Yatırım Menkul Kıymetler AŞ, Garanti Portföy Yönetimi AŞ, Garanti Emeklilik ve Hayat AŞ, Doğu Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı AŞ ve Volkswagen Doğu Tüketici Finansmanı AŞ'dir (Türkiye Garanti Bankası Anonim Şirketi: 1-2).

Tablo 1: Yabancı Sermayeli Bankaların Kuruluş Yılları ve Yöntemleri

Türkiye'de Kurulmuş Bankalar	İlk Kuruluş Yılı	Aktif Büyüklüğe Göre Piyasa Payı (2015, %)	Yabancı Sermayeli Banka Kuruluş Yöntemi
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	1946	11,4	<i>Satın alma:</i> 2015
Denizbank A.Ş.	18 Ağustos 1996	3,8	<i>Satın alma:</i> 2006, 2012
Finans Bank A.Ş.	23 Eylül 1987	3,8	<i>Satın alma:</i> 2006
ING Bank A.Ş.	13 Mart 1990	2,2	<i>Satın alma:</i> 2007
HSBC Bank A.Ş.	1 Ağustos 1990	1,4	<i>İlk kuruluş:</i> 2001 Demirbank'ın satın alınması

Odea Bank A.Ş.	27 Ekim 2011	1,4	<i>İlk kuruluş</i>
Alternatifbank A.Ş.	20 Şubat 1992	0,6	<i>Satın alma:</i> 2013
Burgan Bank A.Ş.	18 Şubat 1992	0,5	<i>Satın alma:</i> 2007, 2012
Citibank A.Ş.	26 Aralık 2003	0,4	<i>İlk kuruluş</i>
Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ Turkey A.Ş.	20 Aralık 2012	0,3	<i>İlk kuruluş</i>
ICBC Turkey Bank A.Ş.	24 Eylül 1985	0,3	<i>Satın alma:</i> 2015
Turkland Bank A.Ş.	1986	0,3	<i>İlk kuruluş, satın alma:</i> 2007
Arap Türk Bankası A.Ş.	18 Temmuz 1976	0,2	<i>İlk kuruluş</i>
Deutsche Bank A.Ş.	7 Nisan 1988	0,1	<i>İlk kuruluş</i>
Rabobank A.Ş.	1 Ağustos 2013	0,0	<i>İlk kurulu</i>

Kaynak: Türkiye'de Bankacılık Sistemi, 1959 – 2015, Haziran 2016.

Tablo 1'de görüldüğü gibi 2015 yılı itibarıyla Türkiye'de kurulmuş 15 yabancı bankadan aktif büyüklüğe göre ilk dördü satın alma ile yabancı banka statüsüne geçmiştir. Bu dört banka %26,7 olan piyasa payının %21,2'sini oluşturmaktadır.

3. Yabancı Bankaların 2015 Yılındaki Durumu

3.1. Yabancı Bankalara İlişkin Sayısal Veriler

Tablo 2: 2011 – 2015 Dönemine Ait Yabancı Sermayeli Bankalara İlişkin Sayısal Veriler

	2011	2012	2013	2014	2015
Banka sayısı	16	16	17	19	21
Şube sayısı	1.938	2.012	2.244	2.226	3.170
Personel Sayısı (kişi)	37.047	38.772	44.159	43.446	62.646

Kaynak: Türkiye'de Bankacılık Sistemi, 1959 – 2015, Haziran 2016.

2011 yılında 16 olan yabancı sermayeli banka sayısı 2013 yılında 17'ye, 2014 yılında 19'a ve 2015 yılında da 21'e çıkmıştır. 2015 yılındaki 21 olan yabancı sermayeli banka sayısından 15'i Türkiye'de kurulmuş bankalardan, 6'sı da Türkiye'de şube açan bankalardan oluşmuştur. 2011 – 2015 döneminde meydana gelen banka sayısındaki bu artış çerçevesinde 2011 yılında 1.938 olan yabancı sermayeli bankaların şube sayısı 2013 yılında 2.244'e 2015 yılında ise 3.170'e ulaşmıştır. Yine banka ve şube sayısındaki artış çerçevesinde 2011 yılında 37.047 kişi olan yabancı sermayeli bankalarda istihdam edilen personel sayısı 2013 yılında 44.159'a ve 2015 yılında da 62.646'ya yükselmiştir. Yabancı sermayeli bankalarla ilgili 2015 yılına ait sayısal veriler dikkate alındığında; 21 banka, 3.170 şube ve 62.646 personel ile faaliyet gösterdikleri görünmektedir. Yabancı sermayeli bankalar 11.193 şube bulunan sektörde 3.170 şube ile şube sayısına göre %28,3, 201.204 kişinin çalıştığı sektörde ise 62.646 kişi ile personel sayısına göre %31,1 paya sahiptir. 2015 yılında bankacılık sektöründeki gelişmeler

dikkate alındığında en çarpıcı gelişme kuşkusuz aktif büyüklük açısından %10'u geçen ve dördüncü sırada yer alan Garanti Bankası'nın yabancı sermayeli bankalar grubuna geçmiş olmasıdır. Garanti Bankası'nın yabancı sermayeli bankalar grubuna geçmesiyle yabancı sermayeli bankaların aktif büyüklüğe göre sektör payı 2014 yılında %15,4'den 2015 yılında %26,9'a yükselmiştir. Bu durum 2005 yılında %5,2 olan yabancı bankaların sektördeki payının 2006 yılında %12,2'ye çıkmasından sonra ortaya çıkan ikinci sıçrama olarak dikkat çekmektedir. 2015 yılında 980 şube ve 19.692 personele sahip olan Garanti Bankası'nın yabancı sermayeli bankalar grubuna dahil olması yabancı sermayeli bankalarda ortaya çıkan şube ve personel sayısındaki artışta da kendisini hissettirmektedir.

Tablo 3: Yabancı Sermayeli Bankaların Şube ve Personel Sayıları, 2015

	Şube Sayısı	Personel Sayısı
Sektör Toplamı	11.193	201.204
Yabancı Sermayeli Bankalar	3.170	62.646
Türkiye'de Kurulmuş Bankalar	3.162	62.333
Alternatifbank A.Ş.	59	1.073
Arap Türk Bankası A.Ş.	7	291
Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ Turkey A.Ş.	1	63
Burgan Bank A.Ş.	56	1.022
Citibank A.Ş.	8	517
Denizbank A.Ş.	692	12.923
Deutsche Bank A.Ş.	1	123
Finans Bank A.Ş.	642	12.950
HSBC Bank A.Ş.	284	4.997
ICBC Turkey Bank A.Ş.	44	841
ING Bank A.Ş.	298	5.603
Odea Bank A.Ş.	55	1.538
Rabobank A.Ş.	1	38
Turkland Bank A.Ş.	34	662
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	980	19.692

Kaynak: tbb.org.tr.

Bankacılık sektöründe toplam şube sayısının 11.193 olduğu 2015 yılında yabancı sermayeli bankaların sahip olduğu şube sayısı 3.170'tir. Bu şubelerden 3.162'si Türkiye'de kurulmuş yabancı bankalara aittir. Bu bankalardan Garanti Bankası 980 şube ile ilk sırada, Denizbank 692 şube ile ikinci sırada, Finans Bank 642 şube ile üçüncü sırada gelmektedir. Dördüncü sırada 298 şube ile ING Bank, beşinci sırada ise 284 şube ile HSBC Bank gelmektedir.

2015 yılında 201.204 olan personel sayısının 62.646'sı yabancı sermayeli bankalarda istihdam edilmektedir. Bu personelden 62.333'ü Türkiye'de kurulmuş yabancı bankalarda istihdam edilmektedir. İstihdam açısından Garanti Bankası 19.692 personel ile ilk sırada, Finans Bank 12.950 personelle ikinci

sırada, Denizbank ise 12.923 personel ile üçüncü sırada gelmektedir. Deniz Bank’ı 5.603 personel ile ING Bank, 4.997 personel ile de HSBC izlemektedir.

3.2. Yabancı Sermayeli Bankaların Bilanço Büyüklükleri ve Buna Göre Sektördeki Payları

Tablo 4: Yabancı Sermayeli Bankaların Bilanço Büyüklükleri (Milyon TL), 2015

	Aktifler	Krediler	Mevduat	Net Kar	Özkaynak
Sektör Toplamı	2.235.995	1.458.517	1.250.698	25.644,3	251.614
Yabancı Sermayeli Bankalar	602.108	384.331	336.825	5.302	65.892
Türkiye’de Kurulmuş Bankalar	595.522	380.783	334.735	5.171	63.760
Alternatifbank A.Ş.	13.150	9.345	6.288	59,5	997
Arap Türk Bankası A.Ş.	4.023	1.358	3.348	70,1	602
Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ Turkey A.Ş.	5.667	3.034	991	15,3	549
Burgan Bank A.Ş.	10.675	8.186	6.696	52,2	1.013
Citibank A.Ş.	8.372	3.693	5.976	171,3	1.251
Denizbank A.Ş.	84.221	51.349	46.588	762,7	8.269
Deutsche Bank A.Ş.	3.013	1.743	607	72,5	511
Finans Bank A.Ş.	85.727	57.226	48.566	705,8	9.024
HSBC Bank A.Ş.	31.647	20.491	19.056	-331,5	2.660
ICBC Turkey Bank A.Ş.	6.655	4.120	2.257	-17,0	590
ING Bank A.Ş.	49.245	35.205	23.649	114,5	4.482
Odea Bank A.Ş.	32.083	21.807	25.334	50,3	1.347
Rabobank A.Ş.	882	123	0,479	28,0	731
Turkland Bank A.Ş.	5.819	3.963	4.481	14,5	743
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	254.343	159.140	140.899	3.406,5	30.981

Kaynak: tbb.org.tr.

Yabancı sermayeli bankaların 2015 yılı bilanço büyüklüklerinden aktif toplam incelendiğinde, 2.236 milyar TL olan sektör toplamının 602 milyar TL’sini yabancı sermayeli bankaların aktifleri oluşturmaktadır. 602 milyar TL’nin 596 milyar TL’sini Türkiye’de kurulmuş yabancı bankalar oluşturmaktadır. Yabancı sermayeli bankaların toplam aktif büyüklüğünün %42’sini oluşturan Garanti Bankası 254 milyar TL aktif büyüklüğü ile ilk sırada gelmektedir. İkinci sırada 85 milyar TL aktif büyüklüğe sahip Finans Bank, üçüncü sırada 84 milyar TL aktif büyüklüğe sahip Denizbank, dördüncü ve beşinci sıra sırasıyla 49 milyar TL aktif büyüklüğü ile ING Bank ve 32 milyar TL aktif büyüklüğü ile Odea Bank gelmektedir.

Yabancı sermayeli bankaların 2015 yılında kullandırmış olduğu krediler incelendiğinde; 1.459 milyar TL olan sektör toplamının 384 milyar TL’sinin yabancı sermayeli bankalara ait olduğu görülmektedir. Bu 384 milyar TL kredinin 384 milyar TL’si Türkiye’de kurulmuş bankalara aittir. Garanti Bankası yabancı sermayeli bankaların kullandırdığı kredilerin %41,5’i olan 159 milyar TL ile ilk sırayı almaktadır. İkinci sırayı 57 milyar TL ile Finans Bank, üçüncü sırayı ise 51 milyar TL ile Denizbank almaktadır.

Yabancı sermayeli bankaların 2015 yılında toplamış oldukları mevduat incelendiğinde; sektör toplamı olan 1.251 milyar TL'nin 336 milyar TL'sini yabancı sermayeli bankaların mevduatları oluşturmaktadır. Bu rakamın 334,7 milyar TL'sini Türkiye'de kurulmuş bankalar oluşturmaktadır. Yabancı sermayeli bankaların mevduat toplamının %42'sine denk gelen 141 milyar TL mevduat toplayan Garanti Bankası ilk sırada yer almaktadır. İkinci sırada 49 milyar TL ile Finans Bank, üçüncü sırada 47 milyar TL ile Denizbank gelmektedir.

Yabancı sermayeli bankaların 2015 yılında elde etmiş oldukları net kar incelendiğinde; sektör toplamı olan 25.644 milyon TL'nin 5.302 milyon TL'si yabancı sermayeli bankalara ait olduğu görülmektedir. Bu karın %64,3'ü olan 3.406 milyon TL'si diğer bankalara açık ara fark atan Garanti Bankasına aittir. Garanti Bankasını 763 milyon TL ile Denizbank, 706 milyon TL ile Finans Bank, 171 milyon TL ile Citibank ve 115 milyon TL ile ING Bank izlemektedir. Bu yılda HSBC Bank'ın 331,5 milyon TL zarar ettiği görülmektedir.

2015 yılında bankacılık sektöründe 251.614 milyon TL olan özkaynak toplamının 65.892 milyon TL'si yabancı sermayeli bankalara aittir. Bu rakamın 63.760 milyon TL'si Türkiye'de kurulmuş bankalara aittir. Garanti Bankası, yabancı sermayeli bankaların özkaynak toplamının %47'sine denk gelen 30.981 milyon TL özkaynağa sahiptir. Garanti Bankasını 9.024 milyon TL ile Finans Bank, 8.269 milyon TL ile Deniz bank, 4.482 milyon TL ile ING Bank izlemektedir.

Tablo 5: Bankaların Sektör Payları (%), 2015

	Aktif Büyükük	Krediler	Mevduat	Karlılık
Yabancı Sermayeli Bankalar	26,9	26,4	26,9	20,7
Türkiye'de Kurulmuş Bankalar	26,6	26,1	26,8	20,2
Alternatifbank A.Ş.	0,6	0,6	0,5	0,2
Arap Türk Bankası A.Ş.	0,2	0,1	0,3	0,3
Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ Turkey A.Ş.	0,3	0,2	0,1	0,1
Burgan Bank A.Ş.	0,5	0,6	0,5	0,2
Citibank A.Ş.	0,4	0,3	0,5	0,7
Denizbank A.Ş.	3,8	3,5	3,7	3,0
Deutsche Bank A.Ş.	0,1	0,1	0,0	0,3
Finans Bank A.Ş.	3,8	3,9	3,9	2,8
HSBC Bank A.Ş.	1,4	1,4	1,5	-1,3
ICBC Turkey Bank A.Ş.	0,3	0,3	0,2	-0,1
ING Bank A.Ş.	2,2	2,4	1,9	0,4
Odea Bank A.Ş.	1,4	1,5	2,0	0,2
Rabobank A.Ş.	0,0	0,0	0,0	0,1
Turkland Bank A.Ş.	0,3	0,3	0,4	0,1
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	11,4	10,9	11,3	13,3

Kaynak: tbb.org.tr

2015 yılında yabancı sermayeli bankaların aktif büyüklüğe göre sektör payı %26,9 olmuştur. Bu oranın %26,6'sı Türkiye'de kurulmuş bankalara aittir. Yabancı sermayeli bankalar içerisinde Garanti Bankası aktif büyüklüğe göre bankacılık sektöründe %11,4 paya sahip olarak ilk sırada yer almıştır. Garanti Bankasını %3,8 ile Denizbank ve Finans Bank, %2,2 ile ING Bank, %1,4 ile HSBC Bank ve Odea Bank izlemektedir. Sonraki bankaların payı %1'in altında kalmaktadır. Yabancı sermayeli bankaların kredilere göre sektör payı 2015 yılında aktif büyüklükteki orana yakın biçimde %26,4 olarak gerçekleşmiştir. Bu oranın %26,1'i Türkiye'de kurulmuş bankalara aittir. Garanti Bankası %10,9 ile ilk sırada yer almaktadır. Garanti Bankasını %3,9 ile Finans Bank, %3,5 ile Denizbank, %2,4 ile ING Bank, %1,5 ile Odea Bank ve %1,4 ile HSBC Bank izlemektedir. Yabancı sermayeli bankaların topladıkları mevduatların sektördeki payı %26,9 olarak gerçekleşmiştir. Bu oranın %26,8'i Türkiye'de kurulmuş bankalara aittir. Garanti Bankası %11,3 ile ilk sırada gelmektedir. Garanti Bankasını %3,9 ile Finans Bank, %3,7 ile Denizbank, %2 ile Odea Bank, %1,9 ile ING Bank ve %1,5 ile HSBC Bank izlemektedir. Yabancı sermayeli bankaların 2015 yılındaki karlarının sektördeki payı incelendiğinde; %20,7 ile aktif büyüklük, kredi ve mevduata göre sektördeki payından geride kaldığı görülmektedir. Bu oranın %20,2'si Türkiye'de kurulmuş bankalara aittir. Yabancı sermayeli bankalar içerisinde Garanti Bankası %13,3 oran ile ilk sırayı almaktadır. Garanti Bankasını %3 ile Denizbank, %2,8 ile Finans Bank izlemektedir. Diğer bankaların payları ise %1'in altında kalmaktadır. 2015 yılında HSBC Bank'ın zararı sektörde %1,3'lük paya denk gelmektedir.

3.3. Yabancı Sermayeli Bankaların 2015 Yılına Ait Finansal Oranları

3.3.1. Aktif Kalitesi ile İlgili Oranlar

Tablo 6: Yabancı Sermayeli Bankaların Aktif Kalitesi ile İlgili Oranları (%), 2015

	Kredi ve Alacaklar / T. Aktifler	Toplam Mevduat / T. Aktifler	Finansal Varlıklar (Net) / T. Aktifler	Takipteki Krediler (net) / Krediler ve Alacaklar	Tüketici Kredileri / Toplam Krediler ve Alacaklar
Sektör Ortalaması	65,2	55,9	16,0	0,7	25,7
Yabancı Sermayeli Bankalar	63,8	55,9	14,6	1,0	29,3
Türkiye'de Kurulmuş Bankalar	63,9	56,2	14,7	1,0	29,5
Alternatifbank A.Ş.	71,1	47,8	6,4	2,4	2,8
Arap Türk Bankası A.Ş.	33,8	83,2	12,2	0,1	0,1
Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ Turkey A.Ş.	53,5	17,5	0,6	0,0	0,0
Burgan Bank A.Ş.	76,7	62,7	7,3	1,1	1,7
Citibank A.Ş.	44,1	71,4	13,4	0,2	0,0
Denizbank A.Ş.	61,0	55,3	15,3	1,4	31,9
Deutsche Bank A.Ş.	57,9	20,1	11,8	0,0	0,0

Finans Bank A.Ş.	66,8	56,7	17,2	1,3	37,8
HSBC Bank A.Ş.	64,7	60,2	7,3	2,2	36,1
ICBC Turkey Bank A.Ş.	61,9	33,9	16,3	1,1	11,8
ING Bank A.Ş.	71,5	48,0	10,3	1,1	32,1
Odea Bank A.Ş.	68,0	79,0	4,9	1,4	10,1
Rabobank A.Ş.	13,9	0,1	60,7	0,0	0,0
Turkland Bank A.Ş.	68,1	77,0	11,9	4,1	0,2
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	62,6	55,4	17,6	0,5	33,0

Kaynak: tbb.org.tr.

Yabancı sermayeli bankaların 2015 yılına ait aktif kalitesi oranlarından kredi ve alacakların toplam aktiflere oranı incelendiğinde; sektör ortalaması %65,2 iken yabancı sermayeli bankaların ortalaması %63,8 olmuştur. Türkiye’de kurulmuş bankalar içerisinde Burgan Bank’ın %76,7 oranı ile en yüksek orana sahip olduğu, bunu sırasıyla %71,5 ile ING Bank, %71,1 ile Alternatifbank’ın izlediği görülmektedir. En düşük orana ise %13,9 ile Rabobank’ın sahip olduğu görülmektedir. Garanti Bankası’nın oranı %62,6, Finans Bank’ın %66,8, Denizbank’ın %61’dir.

Mevduatların toplam aktiflere oranı incelendiğinde; sektör ortalaması olan %55,9 aynı zamanda yabancı sermayeli bankaların da ilgili oranı olmaktadır. Türkiye’de kurulmuş bankaların ortalaması %56,2’dir. Bu bankalar içerisinde en yüksek oran %83,2 ile Arap Türk Bankasına aittir. Arap Türk Bankasını %79 ile Odea Bank, %77 ile Turkland Bank, %71,4 ile de Citibank izlemektedir. Garanti Bankası %55,4, Finans Bank %56,7, Denizbank %55,3 orana sahiptir.

Yabancı sermayeli bankaların ellerinde tuttıkları net finansal varlıkların toplam aktiflere oranı incelendiğinde; sektör ortalaması olan %16’ya yakın bir oran olan %14,6 oranına sahip oldukları görülmektedir. Türkiye’de kurulmuş bankalar içerisinde Rabobank %60,7 ile en yüksek orana, Bank of Tokyo – Mitsubishi %0,6 ile en düşük orana sahiptir. Garanti Bankası’nın oranı %17,6, Finans Bank’ın %17,2, Denizbank’ın %15,3’tür.

Aktiflerin kalitesini ortaya koyan diğer bir oran takipteki kredilerin (net) krediler ve alacaklara oranıdır. Sektör ortalamasının %0,7 olduğu 2015 yılında bu oran yabancı sermayeli bankalar için %1 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye’de kurulmuş bankalar içerisinde %4,1 ile Turkland Bank en yüksek orana sahiptir. Onu %2,4 ile Alternatifbank, %2,2 ile de HSBC Bank izlemektedir. Garanti Bankası’nın bu oranı %0,5, Finans Bank’ın %1,3, Denizbank’ın %1,4 olmuştur.

Tüketici kredilerin toplam krediler ve alacaklara oranı incelendiğinde; sektör ortalamasının %25,7, yabancı sermayeli bankaların ise bu oranın üzerinde %29,3 olduğu görülmektedir. Türkiye’de kurulmuş bankalar içerisinde Finans Bank %37,8 ile en yüksek orana sahip olduğu görülmektedir. Bu bankayı %36,1 ile HSBC Bank, %33 ile Garanti Bankası, %32,1 ile ING Bank, %31,9 ile Denizbank gelmektedir.

3.3.2. Karlılık Oranları

Tablo 7: Yabancı Sermayeli Bankaların Karlılık ile İlgili Oranları (%), 2015

	Net Dönem Karı / T. Aktifler	Net Dönem Karı / Özkaynaklar
--	---------------------------------	---------------------------------

Sektör Ortalaması	1,1	10,2
Yabancı Sermayeli Bankalar	0,9	8,1
Türkiye’de Kurulmuş Bankalar	0,9	8,1
Alternatifbank A.Ş.	0,5	6,0
Arap Türk Bankası A.Ş.	1,7	11,6
Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ Turkey A.Ş.	0,3	2,8
Burgan Bank A.Ş.	0,5	5,2
Citibank A.Ş.	2,0	13,7
Denizbank A.Ş.	0,9	9,2
Deutsche Bank A.Ş.	2,4	14,2
Finans Bank A.Ş.	0,8	7,8
HSBC Bank A.Ş.	-1,0	-12,5
ICBC Turkey Bank A.Ş.	-0,3	-2,9
ING Bank A.Ş.	0,2	2,6
Odea Bank A.Ş.	0,2	3,7
Rabobank A.Ş.	3,2	3,8
Turkland Bank A.Ş.	0,2	2,0
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	1,3	11,0

Kaynak: tbb.org.tr.

Karlılık oranlarından aktiflerin karlılığı ve özkaynakların karlılığı benzer sonuçlar veren, birlikte değerlendirilmesi gereken oranlardır. Yabancı sermayeli bankaların 2015 yılı aktiflerin karlılığı incelendiğinde; sektör ortalamasının %1,1 olduğu bu yılda yabancı sermayeli bankaların ortalaması %0,9 gerçekleşerek bu oranın altında kalmıştır. Türkiye’de kurulmuş bankalar içerisinde Rabobank’ın %3,2 ile en yüksek orana sahip olduğu, bunu %2,4 ile Deutsche Bank’ın izlediği, daha sonra %1,7 ile Arap Türk Bankası’nın geldiği görülmektedir. HSBC Bank bu yılda %1 aktiflerin zararı oranına sahiptir.

Yabancı sermayeli bankaların 2015 yılı özkaynak karlılığı incelendiğinde; sektör ortalamasının %10,2 olduğu bu yılda yabancı sermayeli bankaların ortalaması %8,1 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye’de kurulmuş bankalar içerisinde Deutsche Bank %14,2 ile en yüksek özkaynak karlılık oranına sahiptir. Bu bankayı %13,7 ile Citibank, %11,6 ile Arap Türk Bankası ve %11 ile Garanti Bankası takip etmektedir.

3.3.3 Gelir Gider Yapısı Oranları

Tablo 8: Yabancı Sermayeli Bankaların Gelir Gider Yapısı ile İlgili Oranları (%), 2015

	Faiz Gelirleri / Faiz Giderleri	Toplam Gelirler / Toplam Giderler	Faiz Gelirleri / Toplam Aktifler	Faiz Dışı Gelirler (Net) / Toplam Aktifler	Faiz Gelirleri / Toplam Gelirler
Sektör Ortalaması	191,4	138,1	7,1	1,0	87,3

Yabancı Sermayeli Bankalar	204,9	132,8	7,4	0,9	88,7
Türkiye’de Kurulmuş Bankalar	203,1	132,5	7,4	1,0	88,6
Alternatifbank A.Ş.	191,5	130,2	8,1	1,5	84,8
Arap Türk Bankası A.Ş.	458,6	195,8	3,4	1,4	70,9
Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ Turkey A.Ş.	712,0	142,9	2,3	-0,6	135,4
Burgan Bank A.Ş.	160,7	118,4	7,9	0,6	93,3
Citibank A.Ş.	250,8	140,2	8,8	0,8	91,2
Denizbank A.Ş.	186,4	125,9	8,1	0,9	89,8
Deutsche Bank A.Ş.	293,7	155,6	6,2	2,2	73,9
Finans Bank A.Ş.	208,1	132,5	8,9	1,0	89,8
HSBC Bank A.Ş.	188,0	115,8	7,6	2,3	77,0
ICBC Turkey Bank A.Ş.	200,2	108,8	5,2	0,1	97,5
ING Bank A.Ş.	219,2	123,0	7,6	0,5	94,2
Odea Bank A.Ş.	171,0	117,4	7,3	-0,3	105,0
Rabobank A.Ş.	13.300,0	203,3	7,8	0,4	95,1
Turkland Bank A.Ş.	156,3	114,3	8,8	0,9	91,1
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	213,0	143,6	6,8	1,1	86,3

Kaynak: tbb.org.tr.

Bankaların gelir gider yapısı ile ilgili oranlar; faiz gelirlerinin faiz giderlerine oranı, toplam gelirlerin toplam giderlere oranı faiz gelirlerinin toplam aktiflere oranı, net faiz dışı gelirlerin toplam aktiflere oranı ve faiz gelirlerinin toplam gelirlere oranından oluşmaktadır.

Yabancı sermayeli bankaların 2015 yılı faiz gelirlerinin faiz giderlerine oranı incelendiğinde; sektör ortalamasının %191,4 olduğu bu yılda yabancı sermayeli bankaların ortalaması bu oranı geçerek %204,9 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye’de kurulmuş bankalar içerisinde Rabobank’ın oranı %13.300 ile dikkat çekmektedir. Bu bankayı %712 ile Bank of Tokyo-Mitsubishi, %458 ile Arap Türk Bankası, %293 ile Deutsche Bank izlemektedir.

Yabancı sermayeli bankaların 2015 yılı toplam gelirlerin toplam giderlere oranı incelendiğinde; sektör ortalamasının %138,1 olduğu bu yılda yabancı sermayeli bankaların ortalaması bu oranın altında %132,8 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye’de kurulmuş bankalar içerisinde %203 ile en yüksek orana sahip olan Rabobank dikkat çekmektedir. Bu bankayı %195,8 ile Arap Türk Bankası, %155,6 ile Deutsche Bank izlemektedir.

Yabancı sermayeli bankaların 2015 yılı faiz gelirlerinin toplam aktiflere oranı incelendiğinde; sektör ortalamasının %7,1 olduğu bu yılda yabancı sermayeli bankaların ortalaması bu orana yakın bir şekilde %7,4 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye’de kurulmuş bankalar içerisinde Finans Bank %8,9 ile en yüksek orana sahip olmuş, bu bankayı %8,8 ile Citibank ve Turkland Bank izlemiştir. Bank of Tokyo-Mitsubishi %2,3 ile en düşük orana sahip olan banka olmuştur.

Yabancı sermayeli bankaların 2015 net faiz dışı gelirlerinin toplam aktiflere oranı incelendiğinde; sektör ortalamasının %1 olduğu bu yılda yabancı sermayeli bankalar bu ortalamaya yakın bir şekilde %0,9 oranına sahip olmuşlardır. Türkiye’de kurulmuş bankalar içerisinde %2,3 ile HSBC Bank en yüksek orana sahip banka olmuş, bu bankayı %2,2 ile Deutsche Bank, %1,5 ile Alternatifbank izlemiştir. En düşük orana sahip olan banka ise %-0,6 ile Bank of Tokyo-Mitsubishi olmuştur.

Yabancı sermayeli bankaların 2015 yılı faiz gelirlerinin toplam gelirlere oranı incelendiğinde; sektör ortalamasının %87,3 olduğu bu yılda yabancı sermayeli bankalar b orana yakın %88,7 ortalama gerçekleştirmişlerdir. Türkiye'de kurulmuş bankalardan Bank of Tokyo-Mitsubishi %135,4 ile en yüksek, Arap Türk Bankası %70,9 ile en düşük orana sahip olmuşlardır.

3.3.4. Şube İle İlgili Oranlar

Tablo 9: Yabancı Sermayeli Bankaların Şube ile İlgili Oranları, 2015

	Şube Başına Personel (kişi)	Şube Başına Mevduat (Milyon TL)	Şube Başına Krediler ve Alacaklar (Milyon TL)	Şube Başına Net Kar (Milyon TL)
Sektör Ortalaması	18	112	130	2
Yabancı Sermayeli Bankalar	20	106	121	2
Türkiye'de Kurulmuş Bankalar	20	106	120	2
Alternatifbank A.Ş.	18	107	158	1
Arap Türk Bankası A.Ş.	42	478	194	10
Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ Turkey A.Ş.	63	991	3.034	15
Burgan Bank A.Ş.	18	120	146	1
Citibank A.Ş.	65	747	462	21
Denizbank A.Ş.	19	67	74	1
Deutsche Bank A.Ş.	123	607	1.743	72
Finans Bank A.Ş.	20	76	89	1
HSBC Bank A.Ş.	18	67	72	-1
ICBC Turkey Bank A.Ş.	19	51	94	0
ING Bank A.Ş.	19	79	118	0
Odea Bank A.Ş.	28	461	396	1
Rabobank A.Ş.	38	0	123	28
Turkland Bank A.Ş.	19	132	117	0
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	20	144	162	3

Kaynak: tbb.org.tr.

Yabancı sermayeli bankaların 2015 yılı şube başına personel sayısı incelendiğinde; sektör ortalamasının 18 olduğu bu yılda yabancı sermayeli bankalar 20 kişi ile şube başına daha fazla personel istihdam etmişlerdir. Türkiye'de kurulmuş bankalardan Deutsche Bank 123 kişi ile şube başına en çok personel istihdam eden banka olmuştur. Bu bankayı 65 kişi ile Citibank, 63 kişi ile Bank of Tokyo-Mitsubishi, 42 kişi ile Arap Türk Bankası ve 38 kişi ile Rabobank izlemiştir.

Yabancı sermayeli bankaların 2015 yılı şube başına mevduat tutarları incelendiğinde; sektör ortalamasının 112 milyon TL olduğu bu yılda yabancı sermayeli bankalar 106 milyon TL ortalama ile

bu tutarında altında kalmıştır. Türkiye’de kurulmuş bankalardan 991 milyon TL ile Bank of Tokyo-Mitsubishi en yüksek şube başına mevduat tutarına sahip olmuştur. Bu bankayı 747 milyon TL ile Citibank, 607 milyon TL ile Deutsche Bank izlemiştir. Rabobank’ın şube başına mevduatı 0 görünmektedir.

Yabancı sermayeli bankaların 2015 yılı şube başına krediler ve alacaklar tutarları incelendiğinde; sektör ortalamasının 130 milyon TL olduğu bu yılda yabancı sermayeli bankaların ortalaması 121 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Türkiye’de kurulmuş bankalardan Bank of Tokyo-Mitsubishi 3.034 milyon TL ile en yüksek şube başına krediler ve alacaklar tutarına sahip olmuştur. Bu bankayı 1.743 milyon TL ile Deutsche Bank, 462 milyon TL ile de Citibank izlemiştir. HSBC Bank 72 milyon TL ile en düşük şube başına krediler ve alacaklar tutarına sahip olan banka olmuştur.

Yabancı sermayeli bankaların 2015 yılı şube başına net kar tutarları incelendiğinde; sektör ortalamasının 2 milyon TL olduğu bu yılda yabancı sermayeli bankalar da bu ortalama tutarda şube başına net kar tutarına sahip olmuşlardır. Türkiye’de kurulmuş bankalardan Deutsche Bank 72 milyon TL ile en yüksek tutara sahip olmuş, 28 milyon TL ile Rabobank, 21 milyon TL ile Citibank, 15 milyon TL ile de Bank of Tokyo-Mitsubishi bu bankayı izlemişlerdir. HSBC Bank ise 1 milyon TL zarar ile en düşük şube başına net kar tutarına sahip olan banka olmuştur.

3.3.5. Personel İle İlgili Oranlar

Tablo 10: Yabancı Sermayeli Bankaların Personel ile İlgili Karlılık ve Verimlilik Oranları, 2015

	Personel Başına Mevduat (Bin TL)	Personel Başına Krediler ve Alacaklar (Bin TL)	Personel Başına Net Kar (Bin TL)
Sektör Ortalaması	6.216	7.249	127
Yabancı Sermayeli Bankalar	5.377	6.135	85
Türkiye’de Kurulmuş Bankalar	5.370	6.109	83
Alternatifbank A.Ş.	5.860	8.709	55
Arap Türk Bankası A.Ş.	11.505	4.667	241
Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ Turkey A.Ş.	15.730	48.159	181
Burgan Bank A.Ş.	6.552	8.010	51
Citibank A.Ş.	11.559	7.143	331
Denizbank A.Ş.	3.605	3.973	59
Deutsche Bank A.Ş.	4.935	14.171	589
Finans Bank A.Ş.	3.750	4.419	55
HSBC Bank A.Ş.	3.813	4.101	-66
ICBC Turkey Bank A.Ş.	2.684	4.899	-20
ING Bank A.Ş.	4.221	6.283	20
Odea Bank A.Ş.	16.472	14.179	33
Rabobank A.Ş.	13	3.237	737

Turkland Bank A.Ş.	6.769	5.986	22
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	7.155	8.081	173

Kaynak: tbb.org.tr.

Yabancı sermayeli bankaların 2015 yılı personel verimliliği ile ilgili verilerden personel başına mevduat incelendiğinde; sektör ortalamasının 6.216 bin TL olduğu bu yılda yabancı sermayeli bankaların ortalaması bu tutarın altında kalarak 5.377 bin TL olarak gerçekleşmiştir. Türkiye'de kurulmuş bankalardan Odea Bank 16.472 bin TL ile en yüksek tutara sahip olan banka olmuştur. Bu bankayı 15.730 bin TL ile Bank of Tokyo-Mitsubishi, 11.559 bin TL ile Citibank izlemiştir. Bu grupta Rabobank 13 bin TL ile en düşük personel başına mevduat tutarına sahip olan banka olmuştur.

Yabancı sermayeli bankaların 2015 yılı personel başına krediler ve alacaklar tutarı incelendiğinde; sektör ortalamasının 7.249 bin TL olduğu bu yılda yabancı sermayeli bankaların ortalaması bu tutarın altında kalarak 6.135 bin TL olarak gerçekleşmiştir. Türkiye'de kurulmuş bankalardan Bank of Tokyo-Mitsubishi 48.159 bin TL ile en yüksek tutara sahip olan banka olurken, bu bankayı 14.179 bin TL ile Odea Bank, 14.171 ile Deutsche Bank takip etmiştir. Bu grupta Rabobank 3.237 bin TL ile en düşük personel başına krediler ve alacaklar tutarına sahip olan banka olmuştur.

Yabancı sermayeli bankaların 2015 yılı personel başına net kar tutarı incelendiğinde; sektör ortalamasının 127 bin TL olduğu bu yılda yabancı sermayeli bankaların ortalaması bu tutarın altında kalarak 85 bin TL olarak gerçekleşmiştir. Türkiye'de kurulmuş bankalardan Rabobank 737 bin TL ile en yüksek tutara sahip olan banka olmuştur. Bu bankayı 589 bin TL ile Deutsche Bank, 331 bin TL ile Citibank ve 241 bin TL ile Arap Türk Bankası izlemiştir. Bu grupta HSBC Bank 66 bin TL zarar, ICBC Turkey Bank 20 bin TL zarar ile en düşük tutara sahip olan bankalar olmuşlardır.

Tablo 11: Yabancı Sermayeli Bankaların Personel Maliyeti İle İlgili Oranları, 2015

	(Personel Gideri + Kıdem Tazminatı) / Toplam Aktifler	(Personel Gideri + Kıdem Tazminatı) / Personel Sayısı (Bin TL)
Sektör Ortalaması	0,9	99,7
Yabancı Sermayeli Bankalar	1,1	105,2
Türkiye'de Kurulmuş Bankalar	1,1	104,4
Alternatifbank A.Ş.	1,2	147,5
Arap Türk Bankası A.Ş.	1,2	167,3
Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ Turkey A.Ş.	0,3	249,9
Burgan Bank A.Ş.	1,2	129,1
Citibank A.Ş.	1,2	190,3
Denizbank A.Ş.	1,3	85,4
Deutsche Bank A.Ş.	1,1	266,4
Finans Bank A.Ş.	1,2	81,6
HSBC Bank A.Ş.	1,9	117,4
ICBC Turkey Bank A.Ş.	1,4	108,2
ING Bank A.Ş.	1,2	102,2
Odea Bank A.Ş.	0,8	163,7

Rabobank A.Ş.	1,7	393,0
Turkland Bank A.Ş.	1,5	132,2
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	0,9	114,5

Kaynak: tbb.org.tr.

Yabancı sermayeli bankaların 2015 yılı personel giderleri ile kıdem tazminatının toplamının toplam aktiflere oranı incelendiğinde; sektör ortalamasının %0,9 olduğu bu yılda yabancı sermayeli bankalar %1,1 ile bu oranın üzerinde bir orana sahip olmuşlardır. Türkiye’de kurulmuş bankalar içerisinde HSBC Bank %1,9 ile en yüksek orana sahip olan bankadır. Bu bankayı %1,7 ile Rabobank, %1,5 ile Turkland Bank izlemiştir. Bu grupta en düşük orana sahip olan banka %0,3 ile Bank of Tokyo-Mitsubishi olmuştur.

Yabancı sermayeli bankaların 2015 personel başına ödenen personel gideri ile kıdem tazminatı toplam tutarı incelendiğinde; sektör ortalamasının 99.700 TL olduğu bu yılda yabancı sermayeli bankaların ortalaması 105.200 TL olmuştur. Türkiye’de kurulmuş bankalar içerisinde en yüksek tutara bakıldığında Rabobank 393.000 TL ile ilk sırada yer almaktadır. Bu bankayı 266.400 TL ile Deutsche Bank, 249.900 TL ile Bank of Tokyo-Mitsubishi izlemektedir. Bu grupta en düşük tutara sahip olan banka 81.600 TL ile Finans Bank’tır.

SONUÇ

2015 yılında, 15’i Türkiye’de kurulmuş, 6’sı da Türkiye’de şube açan bankalardan oluşan 21 yabancı sermayeli banka 3.170 şubede 62.646 personel ile hizmet vermiştir. Yabancı sermayeli bankalar 11.193 şube bulunan sektörde 3.170 şube ile şube sayısına göre %28,3, 201.204 kişinin çalıştığı sektörde ise 62.646 kişi ile personel sayısına göre %31,1 paya sahip olmuştur. 2015 yılında bankacılık sektöründeki gelişmeler dikkate alındığında en çarpıcı gelişme kuşkusuz aktif büyüklük açısından %10’u geçen ve dördüncü sırada yer alan Garanti Bankası’nın yabancı sermayeli bankalar grubuna geçmiş olmasıdır. Garanti Bankası’nın yabancı sermayeli bankalar grubuna geçmesiyle yabancı sermayeli bankaların aktif büyüklüğe göre sektör payı 2014 yılında %15,4’den 2015 yılında %26,9’a yükselmiştir. Bu durum 2005 yılında %5,2 olan yabancı bankaların sektördeki payının 2006 yılında %12,2’ye çıkmasından sonra ortaya çıkan ikinci sıçrama olarak dikkat çekmektedir.

2015 yılında 980 şube ve 19.692 personele sahip olan Garanti Bankası’nın yabancı sermayeli bankalar grubuna dahil olması yabancı sermayeli bankalarda ortaya çıkan şube ve personel sayısındaki artışta da kendisini hissettirmektedir. Şube sayısında Garanti Bankası 980 şube ile ilk sırada, Denizbank 692 şube ile ikinci sırada, Finans Bank 642 şube ile üçüncü sırada gelmektedir. Personel sayısında ise Garanti Bankası 19.692 personel ile ilk sırada, Finans Bank 12.950 personelle ikinci sırada, Denizbank ise 12.923 personel ile üçüncü sırada gelmektedir.

2015 yılında yabancı sermayeli bankaların aktif büyüklüğe göre sektör payı %26,9 olmuştur. Bu bankalar içerisinde Garanti Bankası aktif büyüklüğe göre bankacılık sektöründe %11,4 paya sahip olarak ilk sırada yer almıştır. Garanti Bankasını %3,8 ile Denizbank ve Finans Bank, %2,2 ile ING Bank, %1,4 ile HSBC Bank ve Odea Bank izlemiştir. Yabancı sermayeli bankaların kredilere göre sektör payı 2015 yılında aktif büyüklükteki orana yakın biçimde %26,4 olarak gerçekleşmiştir. Bu bankalardan Garanti Bankası %10,9 ile ilk sırada yer almaktadır. Garanti Bankasını %3,9 ile Finans Bank, %3,5 ile Denizbank, %2,4 ile ING Bank, %1,5 ile Odea Bank ve %1,4 ile HSBC Bank izlemektedir. Yabancı sermayeli bankaların topladıkları mevduatların sektördeki payı %26,9 olarak gerçekleşmiştir. Bu bankalardan Garanti Bankası %11,3 ile ilk sırada gelmektedir. Garanti Bankasını %3,9 ile Finans Bank, %3,7 ile Denizbank, %2 ile Odea Bank, %1,9 ile ING Bank ve %1,5 ile HSBC Bank izlemektedir. Yabancı sermayeli bankaların 2015 yılındaki karlarının sektördeki payı incelendiğinde; %20,7 ile aktif büyüklük, kredi ve mevduata göre sektördeki payından geride kaldığı görülmektedir. Bu bankalardan Garanti Bankası %13,3 oran ile ilk sırayı almaktadır. Garanti Bankasını %3 ile Denizbank, %2,8 ile Finans Bank izlemektedir. Diğer bankaların payları ise %1’in altında kalmaktadır. 2015 yılında HSBC Bank’ın zararı sektörde %1,3’lük paya denk gelmektedir.

Burada dikkat çekici husus 2015 yılı için incelenen şube sayısı ve personel sayısı ile aktif büyüklüğe göre, kredilere göre, mevduata göre ve karlılığa göre sektör payları dikkate alındığında yabancı sermayeli bankalar grubuna 2015 yılında geçen Garanti Bankası, 2006 yılında geçen Denizbank ve Finans Bank ilk üç sırayı almıştır. Ayrıca satın alma ile yabancı sermayeli banka grubuna geçen bankaların aktif büyüklüğe göre piyasa paylarının toplamı %21,2 olduğu dikkate alındığında yabancı sermayeli bankalar Türkiye’de aktif büyüklüğe göre dikkate değer piyasa payına sahip olamamışlar, ancak başarılı özel sermayeli yerli bankaları satın alarak piyasa paylarını artırmışlardır.

Yabancı sermayeli bankaların kredi ve alacaklarının toplam aktiflere oranı %63,8 olmuştur. Türkiye’de kurulmuş bankalar içerisinde Burgan Bank %76,6 ile ilk sırayı almaktadır. Bu bankayı %71,5 ile ING Bank, %71,1 ile Alternatifbank izlemektedir. Mevduatların toplam aktiflere oranı yabancı sermayeli bankaların ortalaması %55,9 olmuştur. Türkiye’de kurulmuş bankalar içerisinde Arap Türk Bankası %83,2 ile ilk sırayı almaktadır. Bu bankayı %79 ile Odea Bank, %77 ile Turkland Bank izlemiştir. Yabancı sermayeli bankaların ellerinde tuttıkları net finansal varlıkların toplam aktiflere oranı ortalaması %14,6 iken Rabobank %60,7 ile en yüksek orana sahip olan banka olmuştur. Yabancı sermayeli bankaların takipteki net kredilerin krediler ve alacaklara oranı ortalaması %1 iken Turkland Bank %4,1 ile en yüksek orana sahip olmuştur. Tüketici kredilerin toplam krediler ve alacaklara oranı yabancı sermayeli bankaların ortalaması %29,3 iken en yüksek orana %37,8 ile Finans Bank sahip olmuştur.

Yabancı sermayeli bankaların 2015 yılı aktiflerin karlılığı oranı ortalaması %0,9 iken Rabobank %3,2 ile en yüksek orana sahip olmuştur. Yabancı sermayeli bankaların 2015 yılı özkaynak karlılık oranı ortalaması ise %8,1 iken Deutsche Bank %14,2 ile en yüksek orana sahiptir. Yabancı sermayeli bankaların 2015 yılı faiz gelirlerinin faiz giderlerine oranı ortalaması %204,9 iken en yüksek orana sahip olan banka %13.300 ile Rabobank’tır. Yabancı sermayeli bankaların 2015 yılı toplam gelirlerin toplam giderlere oranı ortalaması %132,8 iken Rabobank %203 ile en yüksek orana sahiptir.

Yabancı sermayeli bankaların 2015 yılı şube başına personel sayısı ortalaması 20 kişidir. Deutsche Bank 123 kişi ile şube başına en çok personel istihdam eden banka olmuştur. Yabancı sermayeli bankaların 2015 yılı şube başına mevduat tutarı ortalaması 106 milyon TL iken Bank of Tokyo-Mitsubishi 991 milyon TL ile en yüksek şube başına mevduat tutarına sahip olan bankadır. Yabancı sermayeli bankaların 2015 yılı şube başına krediler ve alacaklar tutarı ortalaması 121 milyon TL iken Bank of Tokyo-Mitsubishi 3.034 milyon TL ile en yüksek şube başına krediler ve alacaklar tutarına sahip olan bankadır. Yabancı sermayeli bankaların 2015 yılı şube başına net kar tutarı ortalaması 2 milyon TL iken Deutsche Bank 72 milyon TL ile en yüksek şube başına net kar tutarına, HSBC Bank ise 1 milyon TL zarar ile en düşük şube başına net kar tutarına sahip olan banka olmuştur. Yabancı sermayeli bankaların 2015 yılı personel başına mevduat tutarı ortalaması 5.377 bin TL iken Odea Bank 16.472 bin TL ile en yüksek tutara sahip olan banka olmuştur. Yabancı sermayeli bankaların 2015 yılı personel başına krediler ve alacaklar tutarı ortalaması 6.135 bin TL iken Bank of Tokyo-Mitsubishi 48.159 bin TL ile en yüksek tutara sahip olan banka olmuştur. Yabancı sermayeli bankaların 2015 yılı personel başına net kar tutarı ortalaması 85 bin TL iken Rabobank 737 bin TL ile en yüksek personel başına net kar tutarına sahip olan banka olmuştur. Yabancı sermayeli bankaların 2015 yılı personel giderleri ile kıdem tazminatının toplamının toplam aktiflere oranı ortalaması %1,1 iken HSBC Bank %1,9 ile en yüksek orana sahip olan bankadır. Yabancı sermayeli bankaların 2015 personel başına ödenen personel gideri ile kıdem tazminatı toplam tutarı ortalaması 105.200 TL iken Rabobank 393.000 TL ile en yüksek personel başına ödenen personel gideri ile kıdem tazminatı toplam tutarına sahip olan bankadır.

KAYNAKÇA

Akbalık, Murat ve İbrahim Sırma(2013), “Türkiye’de Yabancı Bankaların Etkinliği;Veri Zarflama Analiz Uygulaması”, *Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, [S.l.], v. 4, n. 8, . ISSN 1903-1123. Erişim Adresi: <http://e-dergi.marmara.edu.tr/marufacd/article/view/5000004941>, 09.11.2014.

Akgüç, Öztin (2007), “Türkiye’de Yabancı Bankalar”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Sayı: 36, s. 6 – 17.

- Aktaş, Hüseyin ve Mahmut Kargın (2007), “Türk Bankacılık Sektöründeki Yabancı ve Ulusal Bankaların Finansal Oranlar Açısından Karşılaştırılması”, *Yönetim ve Ekonomi*, Cilt:14, Sayı: 2, s. 31 – 45.
- Apak, Sudi (2007), “Yabancı Bankalar ve Bankacılık Kanunu”, *Muhasebe ve Finans Dergisi*, Sayı 36, s.18-25.
- Ata, H. Ali (2009), “Banka Yabancılaşmasının Türkiye’deki Yerli ve Yabancı Bankalar Açısından Karşılaştırılması” *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt: 23, Sayı: 4, s. 109 – 124.
- Claessens, Stijn, Aslı Demirgüç-Kunt and Harry Huizinga (2001) , “How Does Foreign Entry Affect Domestic Banking Markets?” *Journal of Banking and Finance*, 25, 2001, s. 891–911, www.elsevier.com/locate/econbase, 26.06.2015.
- Çakar, Vesile (2003), *Yabancı Sermayeli Banka Girişleri ve Ulusal Bankacılık Sektörleri Üzerindeki Etkileri*, Uzmanlık Yeterlilik Tezi, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Bankacılık ve Finansal Kuruluşlar Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Çelik, Tuncay ve Çiğdem Ürünveren (2009), “Yabancı Banka Girişlerinin Türk Bankacılık Sektörüne Rekabet Etkisi: 2002-2007”, *Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi*, Cilt: 2, Sayı: 2, s.42-59.
- Denizer, Cevdet (1999), *Foreign Bank Entry in Turkey's Banking Sector, 1980–1997*, World Bank Working Paper. <http://elibrary.worldbank.org/doi/pdf/10.1596/1813-9450-2462>, 24.06.2015.
- Kosmidou, K., F. Pasiouras, C. Zopounidis and M. Doumpos (2006), “A Multivariate Analysis of the Financial Characteristics of Foreign and Domestic Banks in the UK ”, *Omega* 34, s. 189 – 195. www.sciencedirect.com, 03.08.2014.
- Küçükaksoy, İsmail ve Selcan Önal (2013),” Türk Bankacılık Sektöründe Faaliyet Gösteren Bankaların Etkinliklerinin Veri Zarflama Analizi Yöntemi İle Ölçülmesi: 2004-2011 Yılları Uygulaması”, *Ekonometri ve İstatistik*, Sayı:18, s. 56-80.
- Önal, Yıldırım Beyazıt ve Nuri Cemhan Sevimeser (2006), “Yabancı Banka Girişlerinin Türk Bankacılık Sistemine Etkileri: Yerli Ve Yabancı Bankaların Etkinlik Analizi”, *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 15, Sayı 2, s.295-312.
- Sarıtaş, Hakan ve Altan Gökçe (2012), “Türkiye’de Faaliyet Gösteren Ulusal ve Yabancı Sermayeli Bankaların Sermaye Yeterlilik Oranı Açısından Değerlendirilmesi”, *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar*, Cilt: 49 Sayı: 571, s. 33 – 42.
- Şahin, Arzu ve Hatice Doğukanlı (2014), “Yabancı Bankaların KOBİ Kredilerine Etkileri: Türkiye İçin Bir İnceleme”, *BDDK Bankacılık ve Finansal Piyasalar*, Cilt: 8, Sayı: 2, s. 39 – 73.
- Türkiye Bankalar Birliği Bankacılık ve Araştırma Grubu (2005), “Türkiye’de Yabancı Bankalar”, *Bankacılar Dergisi*, Sayı 52, s. 3 – 9.
- Tschoegl, Adrian (2003), *Financial Crisis & the Presence of Foreign Banks*, The Wharton Financial Institutions Center, Working Paper, www.fic.wharton.upenn.edu, 29.01.2015.
- Tekebaş, Güniz Odyakmaz (2005), *Türkiye’de Finansal Entegrasyon Süreci ve Bankacılıkta Yabancı Sermaye*, TASAM Stratejik Rapor No: 12.
- Lensink, Robert and Niels, Hermes (2004), “The Short Term Effects of Foreign Bank Entry on Domestic Bank Behaviour: Does Economic Development Matter?”, *Journal of Banking & Finance*, 28, s.553 - 568. <http://www.sciencedirect.com/science/article/B6VCY-483SV7K-1/2/3a096c2cb187566166604a5e4a5d7839>, 30.06.2015.
- Türkiye Bankalar Birliği (2016a), *Türkiye’de Bankacılık Sistemi, 1959 – 2015*, Haziran, https://www.tbb.org.tr/Content/Upload/istatistikraporlar/tumu/1033/58._Yilinda_Turkiye_Bankalar_Birligi_ve_Turkiye'de_Bankacilik_Sistemi_Istatistik_Ekleri.zip.
- Türkiye Bankalar Birliği (2016b), *Türkiye’de Bankacılık Sistemi Seçilmiş Rasyolar, 2005 – 2015*, Rapor Kodu: YT05, Temmuz.

ABank Faaliyet Raporu, 2015.

A&T Bank Faaliyet Raporu 2015.

Bank Of Tokyo-Mitsubishi UFJ Turkey A.Ş., 1 Ocak – 31 Aralık 2015 Hesap Dönemine Ait Bağımsız Denetim Raporu, Konsolide Olmayan Finansal Tablolar ve Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar.

Burgan Bank A.Ş., 31 Aralık 2015 Tarihi İtibarıyla Hazırlanan Kamuya Açıklanacak Konsolide Olmayan Finansal Tablolar, Bunlara İlişkin Açıklama ve Dipnotlar İle Bağımsız Denetim Raporu.

Citibank A.Ş. 2015 Faaliyet Raporu.

Deutsche Bank Anonim Şirketi, 31 Aralık 2015 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait Finansal Tablolar ve Bağımsız Denetim Raporu.

HSBC Bank Anonim Şirketi 2015 Yılı Faaliyet Raporu.

ICBC Turkey Bank A.Ş. 2015 Yılı Faaliyet Raporu.

Odeabank 2015 Faaliyet Raporu.

Rabobank A.Ş. 31 Aralık 2015 Tarihi İtibarıyla Bağımsız Denetim Raporu, Konsolide Olmayan Finansal Tablolar ve Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar.

Turkland Bank A.Ş. 31 Aralık 2015 Tarihi İtibarıyla Bağımsız Denetim Raporu, Konsolide Olmayan Finansal Tablolar ve Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar..

Türkiye Garanti Bankası Anonim Şirketi 31 Aralık 2015 Hesap Dönemine Ait Finansal Tablolar ve Bağımsız Denetim Raporu.